

Projektas „ES struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimas Lietuvoje“
Projektą bendrai finansuoja Lietuvos Respublika ir Europos Sąjunga pagal 2007-2013 metų Techninės
paramos veiksmų programą

EUROPOS SĄJUNGOS STRUKTŪRINĖS PARAMOS VERTINIMO GALIMYBIŲ STIPRINIMO GALIMYBIŲ STUDIJA

2009 m. kovo 5 d.

Parengė VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ kartu su VŠĮ Viešosios politikos ir vadybos institutu Finansų ministerijos užsakymu pagal Finansų ministerijos ir VŠĮ Viešosios politikos ir vadybos instituto bei VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“ 2008 m. rugsėjo 1 d. Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo paslaugų pirkimo sutartį Nr. (1.35)-14P-044

TURINYS

SUTRUMPINIMAI	4
SANTRAUKA	5
SUMMARY	12
ĮVADAS	17
1. VERTINIMO GALIMYBIŲ ANALIZĖS METODOLOGINIS PAGRINDAS	19
1.1. VERTINIMO GALIMYBIŲ SAMPRATA	19
1.2. DUOMENŲ RINKIMO IR ANALIZĖS METODAI	21
1.2.1. Pirminių ir antrinių šaltinių analizė.....	21
1.2.2. Fokusuotos grupinės diskusijos.....	21
1.2.3. Apklauso klausimyno pagrindu.....	21
1.2.4. Interviu	25
1.2.5. SSGG analizė.....	25
2. VERTINIMO GALIMYBĖS INSTITUCINIAME LYGYJE	26
2.1. ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS VERTINIMO FUNKCIJOS REGLAMENTAVIMAS IR ORGANIZAVIMAS LIETUVOJE ...	26
2.1.1. ES struktūrinės paramos vertinimo vizija, tikslai, uždaviniai.....	26
2.1.2. Institucinės atsakomybės už ES struktūrinės paramos vertinimą pasiskirstymas Lietuvoje.....	30
2.1.3. Vertinimo funkcijos reglamentavimas atskirų institucijų lygiu.....	31
2.1.4. Apibendrinimas	31
2.2. ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS VERTINIMO VEIKLOS APIMTIS IR INTENSYVUMAS.....	32
2.2.1. Vertinimo veiklos apimtis: kiekybinio vertinimo paklauso aspekto analizė.....	32
2.2.2. Vertinimų pobūdis: kokybinio vertinimo paklauso aspekto analizė.....	34
2.2.3. Apibendrinimas	35
2.3. IŠTEKLIAI VERTINIMO FUNKCIJAI ĮGYVENDINTI.....	37
2.3.1. Finansiniai ištekliai.....	37
2.3.2. Žmogiškieji ištekliai.....	38
2.3.3. Apibendrinimas	42
2.4. VERTINIMO PROJEKTŲ VALDYMO ASPEKTAL	43
2.4.1. Vertinimo projektų planavimas ir įtraukimas į metinį vertinimo planą.....	43
2.4.2. Paraiškų vertinimo projektams finansuoti teikimas įgyvendinančiajai institucijai.....	44
2.4.3. Techninės specifikacijos rengimas ir vertinimo paslaugų pirkimas.....	46
2.4.4. Vertinimo projekto įgyvendinimo priežiūra ir kokybės kontrolė.....	49
2.4.5. Apibendrinimas	50
2.5. VERTINIMO REZULTATŲ NAUDOJIMAS.....	51
2.5.1. Vertinimo rekomendacijų įgyvendinimas.....	51
2.5.2. Apibendrinimas	53
2.6. VERTINIMO GALIMYBĖS INSTITUCINIAME LYGYJE: IŠVADOS IR SSGG ANALIZĖ.....	54
3. VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ VERTINIMO GEBĖJIMAI	57
3.1. VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ, ATSAKINGŲ UŽ ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS VERTINIMĄ, PATIRTIS.....	57
3.2. VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ VERTINIMO GEBĖJIMAI	58
3.3. VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ VERTINIMO GEBĖJIMŲ STIPRINIMO PRIEMONĖS.....	60
3.4. VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ VERTINIMO GEBĖJIMAI: IŠVADOS IR SSGG ANALIZĖ.....	65
4. VERTINIMO GALIMYBĖS TARPINSTITUCINIAME LYGYJE	69
4.1. TARPINSTITUCINIS VERTINIMO KOORDINAVIMAS.....	69
4.2. SOCIALINIŲ-EKONOMINIŲ PARTNERIŲ DALYVAVIMAS ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS VERTINIME.....	73
4.3. VERTINIMO GALIMYBĖS TARPINSTITUCINIAME LYGYJE: IŠVADOS IR SSGG ANALIZĖ.....	75
5. VERTINIMO GALIMYBĖS – VISUOMENĖS LYGIS	77

5.1.	VERTINIMO PASLAUGŲ PASIŪLA.....	77
5.1.1.	<i>Vertinimo paslaugų rinkos dydis, struktūra ir konkurencija.....</i>	77
5.1.2.	<i>Vertinimo paslaugų kokybė.....</i>	88
5.2.	VISUOMENĖS INFORMAVIMAS APIE ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS VERTINIMĄ.....	91
5.3.	VERTINIMO GALIMYBĖS VISUOMENĖS LYGYJE: IŠVADOS IR SSGG ANALIZĖ.....	94
6.	IŠVADOS: ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS VERTINIMO GALIMYBIŲ LIETUVOJE STIPRYBĖS, PROBLEMAS IR POREIKIAI.....	98
7.	REKOMENDACIJOS: ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS VERTINIMO GALIMYBIŲ LIETUVOJE STIPRINIMO KRYPTYS.....	102
7.1.	REKOMENDUOJAMOS ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS VERTINIMO GALIMYBIŲ STIPRINIMO KRYPTYS.....	102
7.2.	ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS VERTINIMO GALIMYBIŲ STIPRINIMO VEIKLOS STEBĖSENA.....	106
1	PRIEDAS. VERTINIMO GALIMYBIŲ STIPRINIMO LIETUVOJE PRIEMONIŲ PLANAS 2009–2013 METAMS.....	109
2	PRIEDAS. ŠALTINIŲ SĄRAŠAS.....	117
3	PRIEDAS. ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS VERTINIMAI, STUDIJOS IR KITI TYRIMAI, INICIJUOTI 2003-2008 M.	119
4	PRIEDAS. INTERVIU RESPONDENTŲ SĄRAŠAS.....	129
5	PRIEDAS. FOKUSUOTŲ GRUPINIŲ DISKUSIJŲ DALYVIŲ SĄRAŠAL.....	130
6	PRIEDAS. ATSAKINGŲ UŽ ES STRUKTŪRINĖS PARAMOS VERTINIMĄ INSTITUCIJŲ APKLAUSOS KLAUSIMYNAS.....	132
7	PRIEDAS. VERTINIMO PASLAUGŲ TEIKĖJŲ APKLAUSOS KLAUSIMYNAS.....	148

Sutrumpinimai

BPD	Lietuvos 2004-2006 m. bendrasis programavimo dokumentas
CPVA	Centrinė projektų valdymo agentūra
ERPF	Europos regioninės plėtros fondas
ES	Europos Sąjunga
ESF	Europos socialinis fondas
ESFA	Europos socialinio fondo agentūra
EVALSED	Ekonominės ir socialinės plėtros vertinimo vadovas
LAEI	Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas
LIVADIS	Lietuvos viešojo administravimo institutas
LR	Lietuvos Respublika
LRV	Lietuvos Respublikos Vyriausybė
LŽŪU	Lietuvos žemės ūkio universitetas
NMA	Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos
PHARE	Europos Sąjungos priešstojiminės paramos programa, skirta Rytų ir Vidurio Europos šalims
SKVC	Studijų kokybės vertinimo centras
SPP	Specialioji pasirengimo struktūriniam fondams Lietuvoje programa
TSPMI	Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas
VDU	Vytauto Didžiojo universitetas
VKG	Vertinimo koordinavimo grupė
VRM	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija
VU	Vilniaus universitetas
VVG	Vertinimo valdymo grupė
ŽIPVP	Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programa

Santrauka

ES struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo galimybių studijos tikslas

2007–2013 m. laikotarpiu Europos Sąjungos Lietuvai skiriama struktūrinė parama sudaro daugiau nei 23 mlrd. litų. Viena iš priemonių užtikrinti, kad ši parama būtų naudojama efektyviai, yra paramos programų vertinimas.¹ Siekiant, kad ES struktūrinės paramos vertinimai būtų aukštos kokybės, o jų rezultatai būtų naudojami paramos programoms tobulinti, itin svarbios adekvačios vertinimo galimybės šalyje – t. y. atitinkami žmogiškieji, finansiniai ištekliai, žinios, įgūdžiai, taisyklės, procedūros, vertinimo tradicijos. Atsižvelgiant į vertinimo galimybių svarbą, jų stiprinimas 2007–2013 m. yra vienas iš uždavinių, numatytų Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo plane.

Kad 2009–2013 m. laikotarpiu vykdoma vertinimo galimybių stiprinimo veikla būtų kryptinga ir efektyvi, ji turi būti pagrįsta situacijos analize. Tokiai analizei ir yra skirta ši ES struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo galimybių studija. Studijos tikslas – įvertinti esamą situaciją Lietuvos vertinimo galimybių srityje, identifikuoti problemas, poreikius, plėtros galimybes bei pasiūlyti rekomenduotinas vertinimo galimybių stiprinimo kryptis.

Studija yra Finansų ministerijos 2008 m. rugsėjo mėn. – 2009 m. balandžio mėn. įgyvendinto projekto „ES struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimas Lietuvoje“ dalis.

Galimybių studijos analitinis ir metodologinis pagrindas

Studijoje ES struktūrinės paramos vertinimo galimybės analizuojamos keturiais lygiais:

Vertinimo galimybių lygis	Vertinimo galimybių aspektai/elementai
Asmeninis lygis	Darbuotojų vertinimo žinios ir kompetencija, reikalinga vertinimui planuoti, atlikti, prižiūrėti bei vertinimo gebėjimų stiprinimo poreikiai. Tobulinimosi/mokymosi vertinimo srityje galimybės.
Institucinis lygis	ES struktūrinės paramos vertinimo reglamentavimas ir organizavimas (atsakomybės paskirstymas, žmogiškieji ištekliai, vertinimų skaičius, vertinimo rezultatų naudojimas) atsakinuose institucijose.
Tarpinstitucinis lygis	ES struktūrinės paramos vertinimo koordinavimas, institucijų bendradarbiavimas vertinimo klausimais, partnerystė su socialiniais-ekonominiais partneriais vertinimo srityje.
Visuomenės lygis	Vertinimo pasiūla, veiksniai, formuojantys visuomenės ir viešojo sektoriaus institucijų požiūrį į vertinimą, vertintojų bendruomenės egzistavimas.

Vertinant ES struktūrinės paramos vertinimo galimybes *instituciniame lygyje*, analizuojamas vertinimo funkcijos reglamentavimas Lietuvoje, vertinimo veiklos apimtis, intensyvumas ir užsakomų vertinimų pobūdis. Taip pat vertinamas finansinių bei žmogiškųjų išteklių vertinimo

¹ *ES struktūrinės paramos vertinimas* – ES finansuojamos programos ar jos dalies (prioriteto, priemonės ar pan.) analizė, atliekama remiantis specialiai tam tikslui surinkta informacija, siekiant atsiskaityti už Europos Sąjungos paramą ar pagerinti Europos Sąjungos paramos kokybę, veiksmingumą, nuoseklumą, programos strategiją ir įgyvendinimą // V. Nakrošis, N. Jarmalavičiūtė, D. Burakienė. Ką, kaip ir kodėl vertiname? Trumpai apie Europos Sąjungos finansuojamų programų vertinimą. - P. 37.

funkcijai pakankamumas, procedūriniai, organizaciniai vertinimo projektų valdymo ir vertinimo rezultatų naudojimo aspektai.

Siekiant įvertinti vertinimo galimybes *asmeniniame* (valstybės tarnautojų) *lygyje*, analizuojama, kokią patirtį ir kompetenciją vertinimo srityje turi atsakingi darbuotojai. Taip pat aptariama, kokios vertinimo kvalifikacijos kėlimo galimybės yra prieinamos valstybės tarnautojams Lietuvoje.

Analizuojant vertinimo galimybes *tarpinstituciniame lygyje*, nagrinėjama, kokie instrumentai taikomi ES struktūrinės paramos vertinimo funkcijos koordinavimui tarp viešojo administravimo institucijų, ar numatyti partnerystės su suinteresuotais socialiniais-ekonominiais partneriais mechanizmai, kiek funkcionuojantys koordinavimo ir įtraukimo instrumentai yra efektyvūs.

Vertinant vertinimo galimybes *visuomenės lygyje* analizuojami du pagrindiniai klausimai: vertinimo paslaugų pasiūla (kiekybiniai ir kokybiniai aspektai) bei informacijos apie vertinimą sklaida už administracinės sistemos ribų.

Siekiant surinkti ir išanalizuoti duomenis apie ES struktūrinės paramos vertinimo galimybes įvairiuose lygiuose, buvo taikomi kokybiniai ir kiekybiniai metodai. Rengiant studiją atlikta aktualių pirminių ir antrinių šaltinių analizė, surengtos fokusuotos grupinės diskusijos su ES struktūrinę paramą administruojančių institucijų darbuotojais, atsakingais už vertinimo funkciją, bei vertinimo paslaugų teikėjais. Taip pat atliktos platesnės šių dviejų minėtų tikslinių grupių apklausos klausimyno pagrindu. Su socialinių-ekonominių partnerių ir universitetų atstovais buvo atliekami interviu. Identifikuojant svarbiausias problemas ir poreikius, svarstant plėtros galimybes vertinimo galimybių srityje buvo naudojama SSGG analizė.

ES struktūrinės paramos vertinimo galimybės Lietuvoje – pagrindinės išvados

1. Didėjanti ES struktūrinės paramos vertinimo paklausa, tačiau nepakankamas aiškumas dėl atliktų vertinimų naudos ir rezultatų naudojimo. ES struktūrinės paramos vertinimo paklausai Lietuvoje buvo būdinga didėjimo tendencija. Vertinimo paklausą pirmiausia paskatino privalomi ES lygmens reikalavimai, atskaitomybės poreikiai. Nors bendras atliktų vertinimų skaičius gana išpūdingas, svarbiausias paklausos aspektas yra ne kiekybinis, o kokybinis – t. y. kokių vertinimų atlikta ir kaip panaudoti jų rezultatai. Vienareikšmiškas išvadas dėl atliktų vertinimų kokybės, naudos ir rezultatų panaudojimo masto pateikti sudėtinga, nes praėjusiu programavimo laikotarpiu nebuvo atliekama sistemingesnė atliktų vertinimų kokybės apžvalga, o vertinimo rekomendacijų įgyvendinimas nebuvo stebimas. Remiantis tam tikrais paskaičiavimais, buvo įgyvendinta apie 70% vertinimo ataskaitose pateiktų rekomendacijų. Nors tai gana geras rodiklis, reikia pažymėti, kad jis apskaičiuotas remiantis informacija tik apie dalį visų atliktų vertinimų. Viena svarbių praėjusio programavimo laikotarpio problemų buvo ta, kad ne visi pagal BPD 5.2 priemonę finansuoti tyrimai buvo „grynieji“ vertinimai, ne visose ataskaitose buvo pateikta rekomendacijų, tad ir galimybės panaudoti tokių tyrimų rezultatus buvo ribotos. Be vertinimo ataskaitų kokybės problemų, buvo identifikuoti ir kiti veiksniai, potencialiai turėję neigiamos įtakos vertinimų rezultatų naudojimui: tai vertinimas atskaitomybės tikslais, vertinimo rezultatų nesavalaikiškumas, didelis atsakingų darbuotojų administracinis krūvis bei ribotas sprendimų priėmėjų dėmesys ES struktūrinės paramos vertinimui. 2007–2013 m. laikotarpiu numatytos tam tikros priemonės, nukreiptos į geresnį vertinimo rezultatų naudojimą, pavyzdžiui vertinimo planavimas, vertinimo rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną ir pan. Vis dėlto jų sėkmė priklausys ir nuo to, ar pavyks neutralizuoti kitų paminėtų neigiamų veiksnių įtaką – t. y. ar vertinimas taps veiklos tobulinimo, o ne tik atskaitomybės priemone, ar bus sprendžiamos žmoniškųjų išteklių problemos, ar vertinimo rezultatai susilauks platesnio (ne tik už vertinimo projektą atsakingų darbuotojų) dėmesio.

- 2. Tinkamas teisinis ir institucinis vertinimo pagrindas, tačiau nepakankamai efektyvus praktinis įgyvendinimas.** Svarbi vertinimo galimybių Lietuvoje stiprybė yra aiškus, išsamus ES struktūrinės paramos vertinimo funkcijos reglamentavimas ir „mokymasis“ iš ankstesnio programavimo laikotarpio pamokų. 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu ES struktūrinės paramos vertinimo veikla Lietuvoje planuojama, jai numatyti adekvatūs finansiniai ištekliai, vertinimo funkcijai įgyvendinti paskirti atsakingi asmenys visose už vertinimą atsakingose institucijose, planuojant ir įgyvendinant vertinimo projektus taikoma tokia rekomenduotina praktika kaip specialios projekto priežiūros grupės, vertinimo rezultatų viešinimas, o vertinimo rekomendacijų įgyvendinimas – stebimas.

Kitas klausimas, kiek numatytos priemonės bei sprendimai efektyviai įgyvendinami ir veikia. Analizė atskleidė, kad praktikoje susiduriama su įvairiais iššūkiais. Pavyzdžiui, nors bendrai finansiniai ištekliai vertinimui – pakankami, atskirų vertinimo projektų biudžeto nustatymas bei pagrindimas kelia sunkumų. Nors rekomenduojama praktika vertinimo pasiūlymų vertinimui yra ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijaus taikymas, institucijos taiko ir mažiausios kainos kriterijų, o vėliau susiduria su vertinimo paslaugų kokybės problemomis. Nors visose atsakingose institucijose paskirti už vertinimo funkciją atsakingi žmonės, vertinimas jiems daugeliu atveju yra tik yra tik viena iš funkcijų, o tai sąlygoja didelį darbo krūvį ir santykinai mažą dėmesį vertinimo funkcijai. Be to, atsakingi darbuotojai keičiasi, tad nėra užtikrinamas sukauptos patirties tęstinumas. Didelis atsakingų už vertinimą darbuotojų darbo krūvis ir kaita yra viena svarbiausių kliūčių vertinimo funkcijos įgyvendinimo efektyvumui.

- 3. Ribota atsakingų darbuotojų patirtis vertinimo srityje ir tobulintini gebėjimai.** Atlikta analizė patvirtino išliekanti poreikį stiprinti vertinimo gebėjimus asmeniniame lygyje dėl atsakingų darbuotojų kaitos, mažos naujų darbuotojų patirties vertinimo srityje, įvairių problemų, išskylančių planuojant ir įgyvendinant vertinimo projektus (ypač vertinimo kokybės kontrolės, ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijaus taikymo, vertinimo apimties nustatymo). Specialios atsakingiems darbuotojams skirtos vertinimo gebėjimų stiprinimo priemonės yra ypač aktualios atsižvelgiant į ribotas galimybes įgyti ar kelti kvalifikaciją vertinimo srityje Lietuvoje.
- 4. Sklandus tarpinstitucinis bendradarbiavimas.** Nors griežtas išvadas dėl Vertinimo koordinavimo grupės veiklos efektyvumo daryti dar ankstoka atsižvelgiant į tai, kad naujos sudėties darbo grupė veikia tik kiek daugiau nei metus, ligšiolinis bendradarbiavimas vertintinas kaip sėkmingas ir svarbių problemų kol kas nebuvo neidentifikuota.
- 5. Ribotas socialinių-ekonominių partnerių dalyvavimas ES struktūrinės paramos vertinimo veikloje.** Iki šiol socialinių-ekonominių partnerių įtraukimas į vertinimą klausimas buvo mažai aktualus tiek institucijoms, tiek patiems socialiniams-ekonominiams partneriams. Vis dėlto, jei siekiama platesnio vertinimo vaidmens ir vertinimų rezultatų naudojimo už administracinės sistemos ribų, menkas socialinių-ekonominių partnerių dalyvavimas vertinime laikytinas silpnybe.
- 6. Svarbiausios pasiūlos pusės problemos – maža konkurencija tarp vertinimo paslaugų teikėjų ir nepakankama vertinimo paslaugų kokybė.** Pagrindinė problema, su kuria susiduria institucijos, vykdydamos vertinimo paslaugų pirkimus, yra labai maža konkurencija tarp potencialių paslaugų teikėjų. Maža konkurencija gali turėti neigiamos įtakos vertinimo paslaugų kokybei. Vertinimo užsakovų požiūriu, nepakankama paslaugų kokybė, ypač teikiant išvadas ir rekomendacijas, išlieka svarbia problema. Nors tai didele dalimi yra susiję su vertintojų kvalifikacija, institucijos turi įvairių instrumentų, kuriuos gali naudoti siekdamos užtikrinti kokybiškesnes paslaugas ir vertinimo rezultatus.

7. **Lietuvos vertinimo rinka maža, tačiau matyti tam tikras jos plėtros ir aktyvinimo potencialas.** Lietuvos vertinimo paslaugų teikėjų rinka nėra nei didelė, nei įvairi, visgi tam tikrų priemonių siekiant plėsti ir aktyvinti rinką galima imtis. Šioje studijoje buvo identifikuotas vertinimo paslaugų rinkos plėtros potencialas, susijęs su akademinėjų institucijų įsitraukimu. Taip pat atkreipiamas dėmesys į galimybes stiprinti vertinimo pasiūlos pusę per paskatų ir galimybių vertintojų tinkloveikai kūrimą.
8. **Taikomos vertinimo galimybių stiprinimo priemonės tinkamos, tačiau gali būti tiksliau orientuotos, papildytos ir efektyviau organizuojamos.** 2007–2013 m. laikotarpiu vertinimo galimybių stiprinimas yra vienas iš dviejų pagrindinių uždavinių, numatytų ES struktūrinės paramos vertinimo plane. ES struktūrinės vertinimo plano 2 priedas detalizuoja konkrečias priemones, kurių įgyvendinimas turėtų sustiprinti vertinimo galimybes Lietuvoje. Kadangi priemonės yra pakankamai bendro pobūdžio, poreikio esminiems ES struktūrinės vertinimo plano pakeitimams nenumatyta. Kai kurias vertinimo plane numatytas priemones jau pavyko įgyvendinti: tai pasakytina apie vertinimo funkcijos reglamentavimą, vertinimo padalinio įsteigimą Finansų ministerijoje, žmogiškųjų išteklių priskyrimą vertinimo funkcijai įgyvendinti. Nors šie plane numatyti rezultatai jau pasiekti, blogėjant šalies ekonominei padėčiai svarbu juos išlaikyti. Be to, atsižvelgiant į tai, kad žmogiškųjų išteklių srityje vis dar išlieka problemų, siūlytina rekomendacija nustatyti naują papildomą reikalavimą, kad darbuotojai, atsakingi už ES struktūrinės paramos vertinimą, būtų paskirti tik vertinimo (arba tik vertinimo ir stebėsenos) funkcijai vykdyti. Kitos ES struktūrinės paramos vertinimo plane numatytos priemonės išlieka aktualios, nes jos orientuotos į pagrindines vertinimo galimybių problemas, aptartas studijoje. Šioje studijoje suformuluotos detalesnės ir papildomos priemonės vertinimo galimybės stiprinti. Lyginant su ES struktūrinės paramos vertinimo planu, galimybių studijoje daugiau dėmesio teikiama vertinimo pasiūlos pusei. Pagrindinės studijos rekomendacijos pristatomos kitame studijos skyriuje, o konkrečios priemonės įvardintos 1 priede.

Rekomenduojamos ES struktūrinės paramos vertinimo galimybių Lietuvoje stiprinimo kryptys ir stebėsenos rodikliai

Atsižvelgiant į ES struktūrinės paramos vertinimo Lietuvoje vertinimo viziją, į pagrindines nustatytas vertinimo galimybių problemas įvairiuose lygiuose, o taip pat gerosios praktikos rekomendacijas stiprinti vertinimo galimybes ne tik paklausos, bet ir pasiūlos pusėje, siūlomos šios pagrindinės kryptys, į kurias turėtų būti nukreipta vertinimo galimybių stiprinimo veikla Lietuvoje:

- (1) Geresnio vertinimo rezultatų naudojimo skatinimas
- (2) Vertinimų kokybės didinimas
- (3) Žmogiškųjų išteklių stiprinimas
- (4) Paskatos pasiūlos pusei

Geresnio vertinimo rezultatų naudojimo skatinimas. 2007–2013 m. įgyvendinant didesnes ES struktūrinės paramos apimtis, numatant didesnę vertinimo projektų skaičių ir skiriant jiems lėšas, svarbu, kad vertinimų rezultatais būtų realiai naudojamosi tobulinant paramos programas. Iki šiol vertinimo rezultatų naudojimas nebuvo pakankamas, didele dalimi grindžiamas atskaitomybės poreikiais. Tam tikros priemonės, turinčios skatinti geresnį vertinimo rezultatų naudojimą, jau numatytos: bus taikomos „reguliacinio“ pobūdžio paskatos, susijusios su vertinimo ataskaitose pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną. Prie vertinimų savalaikiškumo ir geresnio rezultatų panaudojimo turėtų prisidėti ir vertinimo planavimas. Vertinimo rezultatų naudojimą bei vertinimo integravimą į sprendimų priėmimo procesą rekomenduotina skatinti ir kitomis papildomomis priemonėmis. Siūlomi šie vertinimų naudojimo skatinimo būdai: (i) vertinimų, pagrįstų nacionaliniais poreikiais, atlikimas, (ii) ryšių su Stebėsenos komitetu stiprinimas, (iii) glaudesni „kontaktai“ su nacionaline vertinimo sistema bei (iv) informacinio pobūdžio priemonės.

Vertinimų kokybės didinimas. Vertinimų kokybės didinimą verta išskirti kaip atskirą vertinimo galimybių stiprinimo kryptį, kuri glaudžiai susijusi su aptartu vertinimo rezultatų naudojimu. Iki šiol atliktų vertinimų kokybė (ypač rekomendacijomis) vertinimų užsakovai nebuvo patenkinti. Šiai problemai spręsti – vertinimų kokybei įtakoti – atsakingos institucijos iš paklausos pusės gali naudoti įvairius instrumentus. Šioje studijoje siūlomi sprendimo būdai: (i) daugiau „grynųjų“, vertinimų, (ii) kokybiškos techninės specifikacijos ir ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijaus taikymas perkant vertinimo paslaugas, (iii) vertinimų kokybės vertinimas, (iv) vidiniai vertinimai.

Žmogiškųjų išteklių atsakingose institucijose stiprinimas. ES struktūrinės paramos vertinimo funkcijos įgyvendinimo kokybei užtikrinti svarbi ne tik institucinė, organizacinė sistema, kuri jau sukurta ir funkcionuoja, bet ir žmogiškieji ištekliai. Viena pagrindinių išskylančių problemų žmogiškųjų išteklių srityje yra didelė darbuotojų, įgyvendinančių ES struktūrinės paramos vertinimo funkciją, kaita, sukauptos patirties ir žinių praradimas. Sprendimai, kuriais siūloma reaguoti į poreikį stiprinti asmeninius atsakingų darbuotojų gebėjimus, minimizuoti kaitą bei spręsti jos keliamas problemas, yra šie: (i) darbuotojų darbo krūvio mažinimas; (ii) nuolatinis kvalifikacijos kėlimas; (iii) išorinės ekspertizės pasitelkimas.

Paskatos pasiūlos pusei. Viena iš svarbiausių identifikuotų pasiūlos pusės problemų – tai nedidelė vertinimo paslaugų teikėjų konkurencija teikiant pasiūlymus. Nors šioje srityje atsakingos institucijos turi ribotą poveikio priemonių skaičių, kai kurios priemonės gali turėti svarbių pasekmių – tai ypač pasakytina apie kvalifikacinių reikalavimų nustatymą. Siūlomi trys sprendimai reaguoti į nepakankamos pasiūlos problemą: (i) proporcingų, pirkimo objektą ir sutarties įgyvendinimo poreikius atitinkančių kvalifikacinių reikalavimų paslaugų teikėjams ir ekspertams nustatymas, (ii) informavimas ir komunikavimas su akademinėmis institucijomis, (iii) tinkloveikos tarp vertintojų skatinimas.

Konkrečios vertinimo galimybių stiprinimo priemonės įvardinamos ir aprašomos vertinimo galimybių stiprinimo plane (studijos 1 priedas).

Be vertinimo galimybių stiprinimo kryptių, studijoje taip pat siūlomi keli rezultato lygio stebėsenos rodikliai, kurie turėtų padėti ateityje stebėti vertinimo galimybių pažangą ir vertinti vertinimo galimybių stiprinimo priemonių efektyvumą.

Vertinimo galimybių stiprinimo Lietuvoje rezultato lygio stebėsenos rodikliai

RODIKLIO PAVADINIMAS	RODIKLIO PAAIŠKINIMAS	RODIKLIO MATAVIMAS				ATSAKINGA INSTITUCIJA
		SKAIČIAIS IŠREIKŠTAS UŽDAVINYS	MATAVIMO BŪDAS	DO KUMENTAS IR INFORMACIJOS ŠALTINIS	LAIKAS	
ES struktūrinės paramos vertinimo srityje dirbančių valstybės tarnautojų ir darbuotojų, kurie patobulino kvalifikaciją per N metus ir kurie išdirbo ES struktūrinės paramos vertinimo srityje N+1 metus, procentas	Šis rodiklis leis įvertinti vertinimo galimybių stiprinimo priemonių asmeniniu lygiu (mokymų, stažuotių) efektyvumą, ypač darbuotojų kaitos akivaizdoje	80%	Vertinimo koordinavimo grupės narių, kurie kėlė kvalifikaciją N metais ir kurie dalyvavo Vertinimo koordinavimo grupės veikloje N+1 metais skaičius / Vertinimo koordinavimo grupės narių per N metus pakėlusių kvalifikaciją skaičius *100%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2007 m. lapkričio 26 d. Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymas Nr. 1K-344 dėl Vertinimo koordinavimo grupės sudarymo ir jo aktualūs pakeitimai ▪ Koordinuojančiosios institucijos, ministerijų ir kitų atsakingų institucijų informacija apie Vertinimo koordinavimo grupės narių dalyvavimą kvalifikacijos kėlimo renginiuose 	Vieną kartą per metus	Koordinuojanti institucija
Vidutinis vertinimo paslaugų pirkimuose N metais gautų pasiūlymų skaičius	Šis rodiklis leis įvertinti vertinimo galimybių stiprinimo priemonių, nukreiptų į vertinimo rinkos plėtrą, efektyvumą	3	Vertinimo paslaugų pirkimuose gautų pasiūlymų skaičius N metais / vertinimo paslaugų pirkimų skaičius N metais	Institucijų, dalyvaujančių įgyvendinant metinius vertinimo planus, informacija	Vieną kartą per metus	Koordinuojanti institucija
Akademinių institucijų, kurios teikė vertinimo paslaugas N metais, skaičius	Šis rodiklis leis įvertinti vertinimo galimybių stiprinimo priemonių, nukreiptų į vertinimo rinkos plėtrą, efektyvumą	1	Akademinių institucijų, kurios teikė vertinimo paslaugas N metais skaičius	Institucijų, dalyvaujančių įgyvendinant metinius vertinimo planus, informacija	Vieną kartą per metus	Koordinuojanti institucija

RODIKLIO PAVADINIMAS	RODIKLIO PAAIŠKINIMAS	RODIKLIO MATAVIMAS				ATSAKINGA INSTITUCIJA
		SKAIČIAIS IŠREIKŠTAS UŽDAVINYS	MATAVIMO BŪDAS	DO KUMENTAS IR INFORMACIJS ŠALTINIS	LAIKAS	
N metais atliktų metiniuose vertinimo planuose suplanuotų vertinimų ataskaitų kokybės įvertinimas <i>labai gerai</i> arba <i>gerai</i> , procentais	Nors vertinimo ataskaitų kokybė labiausiai priklauso nuo vertinimo pasiūlos pusės veiksnų – t. y. vertintojų kompetencijos –, jai įtakos turi ir tokie paklausos pusės veiksniai kaip techninės užduoties kokybė, kokybės kontrolės efektyvumas ir pan. Kitaip tariant, vertinimo ataskaitų kokybė atspindi tiek vertintojų, tiek vertinimo užsakovų darbo kokybę bei gebėjimus. Atsižvelgiant į tai, naudinga stebėti vertinimo ataskaitų kokybės įvertinimą. Vertinimo ataskaitų kokybės stebėseną ne tik leis daryti išvadas apie vertinimo ataskaitų kokybę Lietuvoje, bet ir suteiks įžvalgų apie vertinimo gebėjimų (tiek pasiūlos, tiek paklausos pusėje) pažangą.	65%	Vertinimo ataskaitų, įvertintų <i>labai gerai</i> arba <i>gerai</i> , skaičius/ pagal standartinę vertinimo ataskaitos kokybės įvertinimo formą įvertintų vertinimo ataskaitų skaičius*100%	Institucijų, dalyvaujančių įgyvendinant metinius vertinimo planus, užpildytos vertinimo ataskaitų kokybės įvertinimo formos	Vieną kartą per metus	Koordinuojanti institucija

Šaltinis: sudaryta autorių.

Summary

The Purpose of the Feasibility Study on EU Structural Fund Evaluation Capacity Building in Lithuania

In 2007-2013 programming period EU Structural Fund assistance to Lithuania amounts to 23 billion Lit. One of the means to ensure that this assistance is used effectively is evaluation. Evaluations are carried out to improve the quality, effectiveness and consistency of the assistance from the Structural Funds and the strategy and implementation of operational programmes. In order to contribute to this aim evaluations need to be of high quality and their findings should actually feed into the decision-making. Adequate capacity to undertake evaluations is required so as to make practicable the ambitions for evaluation.

Strengthening of evaluation capacity in Lithuania is one of the key objectives set out in the Evaluation Plan of EU Structural Fund Support for 2007-2013. Against this background the purpose of this study is to assess current evaluation capacity in Lithuania, to identify problems, needs and development opportunities, and suggest key areas of action for strengthening the evaluation capacity. The feasibility study was carried out as part of the project "*Building EU Structural Fund Evaluation Capacity*" implemented by the Ministry of Finance of the Republic of Lithuania in September 2008 - April 2009.

Analytical and Methodological Approach to Analysing Structural Fund Evaluation Capacity in Lithuania

In this study EU Structural Fund evaluation capacity is analysed at four levels as follows:

Level of Evaluation Capacity	Elements of Evaluation Capacity
Individual	Knowledge, skills and competencies of employees in charge of evaluation within Structural Fund administration ----- Options for training in evaluation
Organisational	Legal basis for evaluation function, evaluation management arrangements, structures and resources
Inter-organisational	Coordination of EU Structural Fund evaluation function among responsible institutions and partnerships with socio-economic partners in the area of evaluation
Societal	Evaluation supply, professional organisations and evaluative thinking in civil society

A combination of qualitative and quantitative methods was used to collect and analyse data on Structural Fund evaluation capacity at different levels. The analysis started with a desk research. Two focus group discussions were carried out with representatives of Structural Fund administration and evaluators respectively. This was followed by a wider survey of the demand (Structural Fund administration) and supply (evaluators) sides. In addition, interviews were carried out with representatives of socio-economic partners and academic institutions. Finally, SWOT analysis was used to identify strengths, weaknesses, opportunities and threats in the field of Structural Fund evaluation capacity in Lithuania.

EU Structural Fund Evaluation Capacity in Lithuania – Main Conclusions

1. *Increasing EU Structural Fund evaluation demand, but the utilisation of evaluation findings requires more attention.* In the period from 2003 to 2008 Structural Fund evaluation demand in Lithuania was gradually increasing. As in many EU12 member states EU regulations and accountability needs played an important role in shaping the evaluation demand. In terms of quality of evaluation reports and utilisation of evaluation findings, clear-cut conclusions cannot be provided as in the previous programming period there was no follow-up of evaluation recommendations and no systematic assessment of quality of different evaluation reports was carried out. According to certain estimations, around 70% of recommendations presented in evaluation reports have been put into practice. Even though this can be considered as a good result, it must be borne in mind that the indicator was calculated on the basis of some third of all evaluations and studies. Despite the fact that the extent of utilisation of Structural Fund evaluation results cannot be assessed precisely, key factors influencing the use of evaluation results in Lithuania were identified. One of the problems in the previous programming period was the fact that not all of the projects financed from Structural Fund technical assistance were evaluations – i.e. various feasibility studies, surveys and other types of research were also financed. The quality and use of these different types of studies varied – for instance, not all of the reports provided recommendations. In addition to quality problems, other factors which (negatively) affected utilisation of evaluation results were as follows: evaluation for accountability, evaluations too late or too soon (problem of timing), heavy workload of administrators in charge of Structural Fund evaluation function and limited attention to evaluation from decision-makers and socio-economic partners. In 2007-2013 programming period certain arrangements have been set up to ensure better use of evaluation findings: i.e. yearly planning of evaluation activity and monitoring of implementation of evaluation recommendations. However, the success of these measures will also depend on whether other factors bearing negative influence on utilisation of evaluation results will be addressed.

2. *Solid legal and institutional framework for Structural Fund evaluation function, but problems when it comes down to planning and implementing of evaluation projects.* An important strength of evaluation capacity at the organisational level in Lithuania is clear and detailed regulation of evaluation function as well as observed learning from the experience gained during the previous programming period. In 2007-2013 m. EU Structural Fund activity is based on planning, the financial resources assigned for this activity are adequate and there is at least one person in charge of evaluation in each of the institutions responsible for Structural Fund administration. In terms of management of evaluation projects, setting up of ad hoc steering groups or committees is commonplace. Besides, new obligatory requirements concerning the dissemination of evaluation results and their follow-up have been introduced.

This system still faces a number of challenges when put into practice. For instance, while financial resources for Structural Fund evaluation function are sufficient, the estimation and allocation of financial resources to individual evaluation projects is still problematic. While recommended criterion for the award of evaluation contracts is the criterion of the most economically advantageous tender, the lowest price criterion is also applied by some institutions. Even though there is at least one person in charge of evaluation in each of the institutions responsible for Structural Fund administration, in many cases evaluation is not a full-time but a supplementary responsibility which leads to heavy workload. Staff turnover is an additional problem undermining the effectiveness of implementation of evaluation function.

3. *Little prior experience of responsible personnel in evaluation and constant need for strengthening of evaluation capacities.* Within Structural Fund administration there is a need for capacity building measures due to staff turnover, little prior experience in evaluation and

various challenges still arising in planning and implementing evaluation projects (i.e. in setting the scope of evaluation project, awarding contracts on the basis of the most economically advantageous tender and assuring quality, etc.). It is important to note that training options, especially at an advanced level, are limited in Lithuania.

4. ***Efficient inter-institutional cooperation.*** Structural Fund evaluation function is coordinated among institutions via Evaluation Coordination Group. Even though it is still early to draw conclusions, the first year of functioning of Evaluation Coordination Group was quite successful and no significant problems have been identified so far.
5. ***Limited participation of socio-economic partners in EU Structural Fund evaluation process.*** Even though there are certain arrangements set up to involve stakeholders in Structural Fund evaluation process, their engagement in evaluation is not a first-order issue for institutions. Likewise evaluations attract little attention and interest from socio-economic partners. This is a weakness, especially if the role of evaluation and use of evaluation findings is to be increased.
6. ***Key problems on the supply side are little competition among evaluation service providers and insufficient quality of evaluation services.*** Major problem encountered by responsible institutions when commissioning evaluation services is very little competition and subsequently – little choice – among tenders. Another issue of concern is quality: according to evaluation commissioners the quality of services is still insufficient, especially that of conclusions and recommendations. Even though this problem is mostly related to the capacity of service providers, institutions have a range of instruments to influence the quality of evaluation results. This study revealed that the use of one of such instruments – i.e. setting comparatively high qualification requirements for evaluation service providers (and not, for instance, experts) – became one of the reasons why few tenders are presented in the calls for tenders.
7. ***Certain potential for widening and activating evaluation market.*** Evaluation market in Lithuania is neither large nor diverse. This study revealed that there is certain potential for widening and activating the market by (i) targeting and involving academic institutions in evaluation and (ii) by creating incentives and opportunities for networking among existent evaluators.
8. ***Current evaluation capacity building measures are relevant, but can be better targeted, supplemented and organised in a more effective way.*** Strengthening of evaluation capacity in Lithuania is one of the key objectives set out in the Evaluation Plan of EU Structural Fund Support (the Plan). Annex No.2 of this Plan specifies a number of measures aimed at building evaluation capacity in Lithuania. Some of these measures have already been put into practice – like establishing legal and institutional basis for evaluation function and designating personnel in charge of evaluation. While minimum requirements concerning the number of responsible personnel have been fulfilled, problems still persist in the area of human resources. Taking this into account, new measures aimed at reducing the workload of responsible personnel are needed and could be introduced into the Plan. The rest of the measures specified in the Plan are still relevant, but could be better targeted, supplemented and organised in a more effective way. Besides, more attention could be paid and more measures could be introduced aimed at strengthening of capacities on the supply side. This study (especially Annex No.1) suggests how this can be done.

Recommended Areas of Action for Building Structural Fund Evaluation Capacity in Lithuania and Indicators for Monitoring Progress

Taking into account the EU Structural Fund evaluation vision in Lithuania², the identified evaluation capacity shortcomings at different capacity levels as well as best practice recommendation to strengthen both demand and supply sides of evaluation, 4 priority areas of action are suggested:

- (1) Promoting the use of evaluation results
- (2) Enhancing quality of evaluations
- (3) Developing human resources
- (4) Incentives for supply side

Promoting the use of evaluation results. In 2007-2013 the volume of EU Structural Fund support for Lithuania is larger and the number of evaluation projects as well as financial resources for evaluation increase. Against this background it is important to ensure that evaluation findings are actually used to improve the implementation of Structural Funds. To date evaluations have mostly been driven by accountability requirements and the utilisation of evaluation results was not sufficient. In 2007-2013 programming period certain arrangements have already been set up aimed at better use of evaluation findings: i.e. yearly planning of evaluation activity and monitoring of implementation of evaluation recommendations. Some additional measures are *recommended* in this study in order to ensure better utilisation of evaluation results. They are as follows: (i) more evaluations that meet national evaluation needs, (ii) strengthening co-operation with the Monitoring Committee in order to ensure more attention to evaluation from the decision-makers, (iii) encouraging interactions between Structural Fund and the national evaluation systems and (iv) better dissemination of information on evaluation.

Enhancing quality of evaluations. Quality of evaluations is a pre-requisite for the utilisation of evaluation results and deserves special attention. According to evaluation commissioners the quality of evaluation services is still insufficient in Lithuania. In order to reinforce the quality of evaluation reports this study *recommends* to: (i) commission more evaluations instead of other types of research; (ii) use terms of reference and public procurement requirements as quality assurance tools and (iii) take a systematic approach to assessing quality of evaluation reports and (iv) build evaluation capacity through small-scale internal evaluations.

Developing human resources within Structural Fund administration. Efficient implementation of Structural Fund evaluation function requires not only sound legal and organisational basis, but also adequate human resources. Within Structural Fund administration there is a clear need for sustained capacity building measures due to staff turnover, little prior experience in evaluation and various challenges still arising in planning and implementing evaluation projects. To strengthen human resources and minimize the negative effects of the turnover this study *recommends* the following measures: (i) measures aimed at reducing workload of personnel in charge of evaluation; (ii) training; (iii) making use of external expertise.

² **Vision of EU Structural Fund evaluation in Lithuania:** evaluation results are in line with EU regulations and meet national evaluation needs. Evaluation results are used in every stage of implementation of the Strategy and operational programmes and are considered an important part of decision-making process so that Strategy and operational programmes are improved and added value of Structural Funds is ensured.

Incentives for the supply side. One of the major problems on the evaluation supply side in Lithuania is very little competition among service providers. This study suggests the following measures which can be undertaken by institutions in order to address this supply side problem: (i) using public procurement rules to influence the evaluation supply, (ii) targeting and communicating with academic institutions in order to encourage their involvement in Structural Fund evaluation, (iii) creating incentives and opportunities for networking among existent evaluators.

Specific evaluation capacity building measures are set out and described in detail in the Plan for Evaluation Capacity Building provided in the Annex 1 to this study.

This study also suggests several monitoring indicators to monitor the progress of evaluation capacity development in Lithuania and assess the effectiveness of evaluation capacity building measures. These indicators are specified in the table below:

Evaluation Capacity Building Result Indicators

Indicator	Target
The number of staff members in charge of EU Structural Fund evaluation who attended training in year N and who remained in their position in N+1 year (percentage)	80%
The average number of tenders received in response to calls for evaluation tenders	3
The number of academic institutions which provided evaluation services in year N	1
Quality of evaluation reports indicated in a yearly Evaluation Plan assessed as “very good” or “good”, (percentage)	65%

6. Išvados: ES struktūrinės paramos vertinimo galimybių Lietuvoje stiprybės, problemos ir poreikiai

Vertinimas yra svarbus ES struktūrinės paramos programų įgyvendinimo elementas. Jis naudojamas skiriamos paramos kokybės, veiksmingumo ir nuoseklumo tobulinimui. Atitinkamai ES struktūrinės paramos programų vertinimo funkcijai numatomi ir išteklių: Lietuvoje 2007–2013 metams ES struktūrinės paramos vertinimui numatytos skirti lėšos sudaro 38,15 mln. litų arba 0,16% visos ES struktūrinės paramos. Siekiant, kad šios lėšos būtų efektyviai panaudotos ir iš vertinimų būtų gauta reali nauda, itin svarbios adekvačios vertinimo galimybės (angl. *evaluation capacity*).¹²⁹ Kitaip tariant, tam, kad vertinimo funkcija būtų efektyviai įgyvendinama, o vertinimų rezultatai naudojami sprendimų priėmimo procese, turi būti sukurta kompleksiška sistema – padėtas teisinis, institucinis, organizacinis pagrindas, numatyti ne tik finansiniai, bet ir žmogiškieji išteklių, vertinimus planuojantys ir atliekantys žmonės turi būti kompetentingi, o bendra viešojo administravimo sistema – atvira vertinimo kultūrai, „tolerantiška“ kritikai ir orientuota į mokymąsi.

Lietuvoje vertinimas kaip viešosios politikos instrumentas neturi gilių, ilgamečių tradicijų, tad ES struktūrinės paramos vertinimo sistema buvo pradėta kurti „nuo nulio“. Vertinimo galimybių formavimasis yra ilgalaikis procesas, reikalaujantis kantrybės ir, dažniausiai, tikslingų pastangų. Kad šios pastangos būtų kryptingos ir efektyvios, naudinga atlikti esamos vertinimo galimybių situacijos „diagnozę“. Ši studija ir buvo skirta pažvelgti į nueitą kelią Lietuvoje formuojant ES struktūrinės paramos vertinimo sistemą, identifikuoti išliekančias vertinimo galimybių problemas, poreikius bei apsvaistyti plėtros galimybes. Studijoje vertinimo galimybės buvo analizuojamos keturiais lygiais: instituciniu, asmeniniu, tarpinstituciniu ir visuomenės. Atlikta analizė, tikimasi, prisidės prie vertinimo galimybių stiprinimo veiklos sėkmės. Toliau pristatomos pagrindinės studijos išvados.

1. Didėjanti ES struktūrinės paramos vertinimo paklausa, tačiau nepakankamas aiškumas dėl atliktų vertinimų naudos ir rezultatų naudojimo. Administruojant ES struktūrinę paramą palaipsniui formavosi poreikis vertinti įvairius šio proceso aspektus ir institucijos vis dažniau ėmė naudotis vertinimo instrumentu. ES struktūrinės paramos vertinimo paklausai Lietuvoje buvo būdinga didėjimo tendencija. Kaip ir daugelyje naujų ES šalių narių, vertinimo paklausą pirmiausia paskatino privalomi ES reglamentų reikalavimai, atskaitomybės poreikiai. Nors bendras atliktų vertinimų skaičius gana išpūdingas, svarbiausias paklausos aspektas yra ne kiekybinis, o kokybinis – t.y. kokių vertinimų atlikta ir kaip panaudoti jų rezultatai. Vienareikšmiškas išvadas dėl atliktų vertinimų kokybės, naudos ir rezultatų panaudojimo masto pateikti sudėtinga, nes praėjusiu programavimo laikotarpiu nebuvo atliekama sistemingesnė atliktų vertinimų kokybės apžvalga, o vertinimo rekomendacijų įgyvendinimas nebuvo stebimas. Remiantis tam tikrais paskaičiavimais, buvo įgyvendinta apie 70% vertinimo ataskaitose pateiktų rekomendacijų. Nors tai gana geras rodiklis, reikia pažymėti, kad jis apskaičiuotas remiantis informacija tik apie dalį visų atliktų vertinimų. Viena svarbių praėjusio programavimo laikotarpio problemų buvo ta, kad ne visi pagal BPD 5.2 priemonę finansuoti tyrimai buvo „grynieji“ vertinimai, ne visose ataskaitose buvo pateikta rekomendacijų, tad ir galimybės panaudoti tokių tyrimų rezultatus buvo ribotos. Be vertinimo ataskaitų kokybės problemų, buvo identifikuoti ir kiti veiksniai, potencialiai turėję neigiamos įtakos vertinimų rezultatų naudojimui: tai vertinimas atskaitomybės tikslais, vertinimo rezultatų nesavalaikiškumas, didelis už vertinimą atsakingų darbuotojų administracinis krūvis bei ribotas sprendimų priėmėjų dėmesys ES struktūrinės paramos vertinimui. 2007–2013 m. laikotarpiu

¹²⁹ T. y. žmogiškųjų ir kitų išteklių, žinių, įgūdžių, taisyklių, procedūrų, normų ir tradicijų derinys. // Europos Sąjungos struktūrinės paramos vertinimo planas, patvirtintas 2008 m. sausio 15 d. LR finansų ministro įsakymu Nr. 1K-018.

numatytos tam tikros priemonės, nukreiptos į geresnį vertinimo rezultatų naudojimą, pavyzdžiui vertinimo planavimas, vertinimo rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną ir pan. Vis dėlto jų sėkmė priklausys ir nuo to, ar pavyks neutralizuoti kitų paminėtų neigiamų veiksnių įtaką – t. y. ar vertinimas taps veiklos tobulinimo, o ne tik atskaitomybės priemone, ar bus sprendžiamos žmogiškųjų išteklių problemos, ar vertinimo rezultatai susilauks platesnio (ne tik už vertinimo projektą atsakingų darbuotojų) dėmesio.

- 2. Tinkamas teisinis ir institucinis vertinimo pagrindas, tačiau nepakankamai efektyvus praktinis įgyvendinimas.** Svarbi vertinimo galimybių Lietuvoje stiprybė yra aiškus, išsamus ES struktūrinės paramos vertinimo funkcijos reglamentavimas ir „mokymasis“ iš ankstesnio programavimo laikotarpio pamokų. 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu ES struktūrinės paramos vertinimo veikla Lietuvoje planuojama, jai numatyti adekvatūs finansiniai ištekliai, vertinimo funkcijai įgyvendinti paskirti atsakingi asmenys visose už vertinimą atsakingose institucijose, planuojant ir įgyvendinant vertinimo projektus taikoma tokia rekomenduotina praktika kaip specialios projekto priežiūros grupės, vertinimo rezultatų viešinimas, o vertinimo rekomendacijų įgyvendinimas – stebimas.

Kitas klausimas, kiek numatytos priemonės bei sprendimai efektyviai įgyvendinami ir veikia. Analizė atskleidė, kad praktikoje susiduriama su įvairiais iššūkiais. Pavyzdžiui, nors bendrai finansiniai ištekliai vertinimui – pakankami, atskirų vertinimo projektų biudžeto nustatymas bei pagrindimas kelia sunkumų. Nors rekomenduojama praktika vertinimo pasiūlymų vertinimui yra ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijaus taikymas, institucijos taiko ir mažiausios kainos kriterijų, o vėliau susiduria su vertinimo paslaugų kokybės problemomis. Nors visose atsakingose institucijose paskirti už vertinimo funkciją atsakingi žmonės, vertinimas jiems daugeliu atveju yra tik viena iš funkcijų, o tai sąlygoja didelį darbo krūvį ir santykinai mažą dėmesį vertinimo funkcijai. Be to, atsakingi darbuotojai keičiasi, tad nėra užtikrinamas sukauptos patirties tęstinumas. Didelis atsakingų už vertinimą darbuotojų darbo krūvis ir kaita yra viena svarbiausių kliūčių vertinimo funkcijos įgyvendinimo efektyvumui.

- 3. Ribota atsakingų darbuotojų patirtis vertinimo srityje ir tobulintini gebėjimai.** Svarbesnis vertinimo funkcijos įgyvendinimo efektyvumui yra net ne kiekybinis, bet kokybinis žmogiškųjų išteklių aspektas. Atlikta analizė patvirtino išliekantį poreikį stiprinti vertinimo gebėjimus asmeniniame lygyje dėl atsakingų darbuotojų kaitos, mažos naujų darbuotojų patirties vertinimo srityje, įvairių problemų, išskylančių planuojant ir įgyvendinant vertinimo projektus (ypač vertinimo kokybės kontrolės, ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijaus taikymo, vertinimo apimties nustatymo). Specialios atsakingiems darbuotojams skirtos vertinimo gebėjimų stiprinimo priemonės yra ypač aktualios atsižvelgiant į ribotas galimybes įgyti / kelti kvalifikaciją vertinimo srityje Lietuvoje.
- 4. Sklandus tarpinstitucinis bendradarbiavimas.** Praėjusiu programavimo periodu ES struktūrinės paramos vertinimo funkcijai koordinuoti buvo sudaryta speciali tarpinstitucinė darbo grupė, ta pati praktika pritaikyta ir 2007–2013 m. Nors griežtas išvadas dėl VKG veiklos efektyvumo daryti dar ankstoka atsižvelgiant į tai, kad naujos sudėties darbo grupė veikia tik kiek daugiau nei metus, ligšiolinis bendradarbiavimas vertintinas kaip sėkmingas ir svarbių problemų kol kas nebuvo neidentifikuota.
- 5. Ribotas socialinių-ekonominių partnerių dalyvavimas ES struktūrinės paramos vertinimo veikloje.** Iki šiol socialinių-ekonominių partnerių įtraukimas į vertinimą klausimas buvo mažai aktualus tiek institucijoms, tiek patiems socialiniams-ekonominiams partneriams. Vis dėlto, jei siekiama platesnio vertinimo vaidmens ir vertinimų rezultatų naudojimo už administracinės sistemos ribų, menkas socialinių-ekonominių partnerių dalyvavimas vertinime laikytinas silpnybe.

6. ***Svarbiausios pasiūlos pusės problemos – maža konkurencija tarp vertinimo paslaugų teikėjų ir nepakankama vertinimo paslaugų kokybė.*** Pagrindinė problema, su kuria susiduria institucijos, vykdydamos vertinimo paslaugų pirkimus, yra labai maža konkurencija tarp potencialių paslaugų teikėjų. Situacija, kuomet vertinimo paslaugų pirkimuose sulaukiama tik 1–2 pasiūlymų reiškia, kad institucijos realiai neturi pasirinkimo atrenkant paslaugų teikėjus. Maža konkurencija gali turėti neigiamos įtakos vertinimo paslaugų kokybei. Vertinimo užsakovų požiūriu, nepakankama paslaugų kokybė ypač teikiant išvadas ir rekomendacijas išlieka svarbia problema. Nors tai didele dalimi yra susiję su vertintojų kvalifikacija, institucijos turi įvairių instrumentų, kuriuos gali naudoti siekdamas užtikrinti kokybiškesnes paslaugas ir vertinimo rezultatus.
7. ***Lietuvos vertinimo rinka maža, tačiau matyti tam tikras jos plėtros ir aktyvinimo potencialas.*** Lietuvos vertinimo paslaugų teikėjų rinka nėra nei didelė, nei įvairi. Tai yra bendresnė mažų šalių problema, ypač jei vertinimas nėra plačiai įvairiose viešosios politikos srityse taikomas instrumentas. Nepaisant šių pastebėjimų, tam tikrų priemonių siekiant plėsti ir aktyvinti rinką galima imtis, nors šioje srityje tikėtis greitų ir akivaizdžių rezultatų, vargu, ar galima. Šioje studijoje buvo identifikuotas vertinimo paslaugų rinkos plėtros potencialas, susijęs su akademinų institucijų išitraukimu. Taip pat atkreipiamas dėmesys į galimybes stiprinti vertinimo pasiūlos pusę per paskatų ir galimybių vertintojų tinkloveikiai kūrimą.
8. ***Taikomos vertinimo galimybių stiprinimo priemonės tinkamos, tačiau gali būti tiksliau orientuotos, papildytos ir efektyviau organizuojamos.*** Dėmesys ES struktūrinės vertinimo galimybių stiprinimui buvo skiriamas nuo ES struktūrinės paramos įgyvendinimo pradžios ir tai buvo viena iš svarbių priežasčių, kodėl vertinimo srityje per penkerius metus pavyko pasiekti pastebimos pažangos ir rezultatų. Nepaisant pasiekimų, įvairių problemų įgyvendinant ES struktūrinės paramos vertinimo funkciją dar iškyla, tad ir poreikis toliau stiprinti vertinimo galimybes išlieka.

2007–2013 m. laikotarpiu vertinimo galimybių stiprinimas yra vienas iš dviejų pagrindinių uždavinių, numatytų ES struktūrinės paramos vertinimo plane. Studijos rekomendacijų dalyje pristatomi svarbiausi pasiūlymai dėl šio vertinimo galimybių stiprinimo uždavinio efektyvaus įgyvendinimo. Tačiau prieš pristatant rekomenduotinas vertinimo galimybių stiprinimo kryptis, verta pateikti keletą pastabų dėl ES struktūrinės vertinimo plane numatytų priemonių aktualumo.

ES struktūrinės vertinimo plano 2 priedas detalizuoja konkrečias priemones, kurių įgyvendinimas turėtų sustiprinti vertinimo galimybes Lietuvoje. Šios vertinimo galimybių stiprinimo priemonės ir jų aktualumas buvo aptartas atskirose studijos dalyse. Režiumuojant galima pažymėti, kad vertinimo plane numatytos priemonės išlieka aktualios. Be to, kadangi priemonės yra pakankamai bendro pobūdžio, poreikio esminiams ES struktūrinės vertinimo plano pakeitimams nėra. Galima tik atkreipti dėmesį, kad kai kurios vertinimo plane numatytos priemonės jau yra įgyvendintos: pavyzdžiui, reglamentuota vertinimo funkcija, įsteigtas vertinimo padalinys Finansų ministerijoje, priskirti žmogiškieji ištekliai vertinimo funkcijai įgyvendinti. Nors šie ES struktūrinės vertinimo plane numatyti rezultatai jau pasiekti, blogėjant šalies ekonominei padėčiai svarbu juos išlaikyti. Be to, atsižvelgiant į tai, kad žmogiškųjų išteklių srityje vis dar išlieka problemų, siūlytina rekomendacija nustatyti naują papildomą reikalavimą, kad darbuotojai, atsakingi už ES struktūrinės paramos vertinimą, būtų paskirti tik vertinimo (arba tik vertinimo ir stebėsenos) funkcijai vykdyti.

Kitos ES struktūrinės paramos vertinimo plane numatytos priemonės išlieka aktualios, nes jos orientuotos į pagrindines vertinimo galimybių problemas, aptartas studijoje. Šioje studijoje

suformuluotos detalesnės ir papildomos priemonės vertinimo galimybėms stiprinti. Lyginant su ES struktūrinės paramos vertinimo planu, galimybių studijoje daugiau dėmesio teikiama vertinimo pasiūlos pusei, kuriai stiprinti siūlomos tokios priemonės kaip vertintojų tinkloveikos skatinimas, ministerijų mokslinių užsakomųjų tyrimų apžvalga, geresnis viešųjų pirkimų galimybių išnaudojimas, ekspertų kvietimas svarstyti vertinimo klausimus ir pan. Pagrindinės studijos rekomendacijos pristatomos kitame studijos skyriuje, o konkrečios priemonės įvardintos 1 priede.

7. Rekomendacijos: ES struktūrinės paramos vertinimo galimybių Lietuvoje stiprinimo kryptys

7.1. Rekomenduojamos ES struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo kryptys

ES struktūrinės paramos vertinimo Lietuvoje vizija – tai ES reglamentų reikalavimus ir nacionalinius vertinimo poreikius atitinkantys vertinimo rezultatai, naudojami visuose Strategijos ir veiksmų programų įgyvendinimo etapuose kaip svarbi sprendimų priėmimo proceso dalis, kad būtų tobulinama Strategija ir veiksmų programos bei jų valdymas ir užtikrinama ES struktūrinės paramos pridėtinė vertė.¹³⁰

Taigi pagal siekiamą viziją vertinimo rezultatai turi atitikti poreikius – ne tik kylančius iš ES reglamentų, bet ir nacionalinius, – bei turi būti realiai naudojami ES struktūrinės paramos tobulinimui. Vertinimo galimybių stiprinimo veikla turi prisidėti prie šios vizijos įgyvendinimo. Atsižvelgiant į vertinimo viziją, į pagrindines nustatytas vertinimo galimybių problemas įvairiuose lygiuose, o taip pat gerosios praktikos rekomendacijas stiprinti ne tik paklauskos, bet ir pasiūlos pusę, siūlomos šios pagrindinės kryptys, į kurias turėtų būti nukreipta vertinimo galimybių stiprinimo veikla Lietuvoje:

- (1) Geresnio vertinimo rezultatų naudojimo skatinimas
- (2) Vertinimų kokybės didinimas
- (3) Žmogiškųjų išteklių stiprinimas
- (4) Paskatos pasiūlos pusei

Rekomenduojamos vertinimo galimybių stiprinimo kryptys pristatomos šiame studijos skirsnyje, o konkrečios vertinimo galimybių stiprinimo priemonės įvardinamos ir aprašomos tam skirtame vertinimo galimybių stiprinimo priemonių plane (studijos 1 priedas).

(1) Geresnio vertinimo rezultatų naudojimo skatinimas

2007–2013 m. įgyvendinant didesnes ES struktūrinės paramos apimtis, numatant didesnę vertinimo projektų skaičių ir skiriant jiems lėšas, svarbu, kad vertinimų rezultatais būtų realiai naudojamasi tobulinant paramos programas. Iki šiol vertinimo rezultatų naudojimas nebuvo pakankamas, didele dalimi grindžiamas atskaitomybės poreikiais. Tam tikros priemonės, turinčios skatinti geresnį vertinimo rezultatų naudojimą, jau numatytos: bus taikomos „reguliacinio“ pobūdžio paskatos, susijusios su vertinimo ataskaitose pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną. Prie vertinimų savalaikiškumo ir geresnio rezultatų panaudojimo turėtų prisidėti ir vertinimo planavimas.

Vertinimo rezultatų naudojimą bei vertinimo integravimą į sprendimų priėmimo procesą rekomenduotina skatinti ir kitomis papildomomis priemonėmis. Siūlomi šie vertinimų naudojimo skatinimo būdai: (i) vertinimų, pagrįstų nacionaliniais poreikiais, atlikimas, (ii) ryšių su Stebėsenos komitetu stiprinimas, (iii) glaudesni „kontaktai“ su nacionaline vertinimo sistema bei (iv) informacinio pobūdžio priemonės.

¹³⁰ ES struktūrinės paramos vertinimo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. 1K-018

Sprendimo būdai	Argumentai	Vertinimo galimybių stiprinimo priemonės Nr. ¹³¹
Vertinimai, pagrįsti nacionaliniais poreikiais	Nacionalinius poreikius atitinkantys vertinimai turi didesnę potencialą būti panaudoti sprendžiant iškilusias problemas. Be to, daugiau ES struktūrinės paramos vertinimų, skirtų konkrečioms nacionalinėms problemoms spręsti, būtų aktualesni ir suinteresuotosioms grupėms, socialiniams-ekonominiams partneriams.	Nr.4 Nr.8 Nr.15
Bendradarbiavimas su Stebėsenos komitetu	Tam, kad vertinimo rezultatai būtų integruojami į sprendimų priėmimo ciklą, itin svarbus sprendimų priėmėjų dėmesys ir suinteresuotumas naudoti vertinimus. Iki šiol Stebėsenos komiteto dėmesys vertinimo klausimams buvo mažas. Atsižvelgiant į poreikį stiprinti vertinimų įtaką bei potencialų Stebėsenos komiteto vaidmenį šiame procese, tikslinga siekti, kad vertinimo klausimų įtraukimas į Stebėsenos komiteto darbotvarkę būtų didesnis.	Nr.3.
„Kontaktai“ su nacionaline vertinimo sistema	Sunku sukurti „vertinimo kultūrą“, skatinančią vertinimo kaip instrumento naudojimą, atskiriant ją nuo bendros viešojo administravimo kultūros. Lietuvoje atliekamas ne tik ES finansuojamų programų vertinimas. Vertinimą, kaip priemonę, savo veikloje taiko įvairios Lietuvos viešojo administravimo institucijos. Siekiant plėsti vertinimo naudojimą viešojoje administracijoje, rekomenduotina „kontaktuoti“ su nacionalinės vertinimo sistemos dalyviais. Tam laikotarpis yra palankus, atsižvelgiant į penkioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 m. programoje deklaruojamą dėmesį valstybės valdymo modernizavimui, orientacijai į rezultatus, efektyvumą, strateginį planavimą.	Nr.8 Nr.20
Informavimas ir komunikavimas, informacijos pateikimo patrauklumo didinimas	Bendrą supratimą ir žinomumą apie vertinimus, jų naudojimą viešosios diskusijose galima didinti informacinio pobūdžio priemonėmis. Studijoje pateikta analizė rodo, kad informacijos pateikimo aspektai turi įtakos socialinių-ekonominių partnerių suinteresuotumui vertinimų rezultatais.	Nr.5 Nr.6 Nr.13

(2) Vertinimų kokybės didinimas

Vertinimų kokybės didinimą verta išskirti kaip atskirą vertinimo galimybių stiprinimo kryptį, kuri glaudžiai susijusi su jau aptartu vertinimo rezultatų naudojimo klausimu.

Iki šiol atliktų vertinimų kokybe (ypač rekomendacijomis) vertinimų užsakovai nebuvo patenkinti. Šiai problemai spręsti – vertinimų kokybei įtakoti – atsakingos institucijos iš paklausos pusės gali naudoti įvairius instrumentus. Šioje studijoje siūlomi sprendimo būdai: (i) daugiau „grynujų“, vertinimų, (ii) kokybiškos techninės specifikacijos ir ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijaus taikymas perkant vertinimo paslaugas, (iii) vertinimų kokybės vertinimas, (iv) vidiniai vertinimai.

¹³¹ Žr. studijos 1 priedą „Vertinimo galimybių stiprinimo Lietuvoje priemonių planas 2009–2013 m.“

Sprendimo būdai	Argumentai	Vertinimo galimybių stiprinimo priemonės Nr. ¹³²
Daugiau „grynųjų“, vertinimų	Nors pagal BPD 5.2 priemonę buvo finansuotas nemažas skaičius įvairių vertinimų, tyrimų, studijų, apklausų ir pan., „grynųjų“ vertinimų (kurių metu vertinama ES struktūrinės paramos programa ar jos dalis, administravimas) atlikta santykinai nedaug. Vertinimams ir kitiems tyrimams neretai trūko aiškios paskirties arba jie buvo labai kompleksiški, kas mažino jų naudingumą. Kituose tyrimuose, studijose rečiau nei „grynuosiuose“ vertinimuose buvo formuluojamos rekomendacijos.	-
Kokybiškos techninės specifikacijos ir ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijaus taikymas perkant paslaugas	<p>Techninė specifikacija suteikia kryptį vertinimui ir yra pirminė vertinimo kokybės sąlyga. Netinkamai parengta techninė specifikacija paslaugų teikimo metu sąlygoja įvairias problemas, tokias kaip vertinimo apimčių keitimas, nepateisinti užsakovo lūkesčiai, ribotos galimybės panaudoti vertinimo rezultatus ir pan.</p> <p>Vertinimo kokybei įtakos turi ir pasiūlymų vertinimo kriterijaus pasirinkimas (ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijus ar mažiausios kainos).</p>	Nr.7 Nr.16
Vertinimų kokybės vertinimas	<p>Pagrindiniai atsakingų institucijų taikomi kokybės kontrolės instrumentai yra vertinimo priežiūros komitetai ir ataskaitų svarstymas.</p> <p>Naudinga nauja priemone galėtų būti tam tikros vertinimų kokybės kontrolės formos nustatymas – tokios formos pildymas leistų vėliau analizuoti atliktų vertinimų kokybę (pvz., pagal paslaugų teikėjus, vertinimų užsakovus, laikotarpį ir pan.)</p> <p>Vidutiniu laikotarpiu, atlikus daugiau „grynųjų“ vertinimų, būtų tikslinga atlikti bendrą vertinimų kokybės apžvalgą ir įvertinimą. Tai būtų naudinga priemonė tiek vertinimų užsakovams, tiek vertintojams.</p>	Nr.7 Nr.13 Nr.19
Gebėjimų stiprinimas atliekant nedidelės apimties vidinius vertinimus	Siekiant išnaudoti turimą potencialą ir gerinti ES struktūrinės paramos vertinimo koordinavimą, vertinimo galimybių stiprinimo veiklą, vertinimų kokybės kontrolės gebėjimus, Koordinuojančiajai institucijai rekomenduotina vykdyti nedidelės apimties vidinius vertinimus.	Nr.9 Nr.12

(3) Žmogiškųjų išteklių atsakingose institucijose stiprinimas

ES struktūrinės paramos vertinimo funkcijos įgyvendinimo kokybei užtikrinti svarbi ne tik institucinė, organizacinė sistema, kuri jau sukurta ir funkcionuoja, bet ir žmogiškieji ištekliai. Viena pagrindinių iškylančių problemų žmogiškųjų išteklių srityje (bendrai būdinga valstybės tarnybos sistemai) yra didelė darbuotojų, įgyvendinančių ES struktūrinės paramos vertinimo funkciją, kaita, sukauptos patirties ir žinių praradimas. Sprendimai, kuriais siūloma reaguoti į poreikį stiprinti asmeninius atsakingų darbuotojų gebėjimus, minimizuoti kaitą bei spręsti jos keliamas problemas, yra šie: (i) darbuotojų darbo krūvio mažinimas; (ii) nuolatinis kvalifikacijos kėlimas; (iii) išorinės ekspertizės pasitelkimas.

¹³² Žr. studijos 1 priedą „Vertinimo galimybių stiprinimo Lietuvoje priemonių planas 2009–2013 m.“

Sprendimo būdai	Argumentai	Vertinimo galimybių stiprinimo priemonės Nr. ¹³³
Darbuotojų darbo krūvio mažinimas	Viena pagrindinių problemų vertinimo planavimo, valdymo efektyviam įgyvendinimui yra didelis darbuotojų darbo krūvis derinant ES struktūrinės paramos vertinimo ir kitas funkcijas. Šio krūvio mažinimas ne tik prisidėtų prie efektyvesnio vertinimo funkcijos įgyvendinimo, bet ir potencialiai būtų motyvacijos priemone.	Nr.2
Nuolatinis kvalifikacijos kėlimas	Dėl darbuotojų kaitos aktualu nuolat teikti ES struktūrinės paramos vertinimo mokymų paslaugas pradedantiesiems darbuotojams. Toks mokymas aktualus ir atsižvelgiant į tai, kad mokymosi vertinimo srityje galimybės Lietuvoje praktiškai neegzistuoja. Siekiant vertinimo gebėjimų mokymų rezultatų stebėsenos, rekomenduotina rengiant mokymus išduoti jų baigimo pažymėjimus ir stebėti, kiek, pvz., VKG grupės narių turi pažymėjimus. Įvairios kvalifikacijos kėlimo priemonės taip pat yra ir motyvacinės priemonės, kurios itin aktualios esant darbuotojų kaitai.	Nr.9 Nr.10 Nr.13
Išorinės ekspertizės pasitelkimas	Išorės ekspertai galėtų būti pasitelkiami tam tikrais aktualiais klausimais (pvz., vertinimų planavimui, techninių specifikacijų rengimui, kompleksiško vertinimų kokybės kontrolei ir pan.). Svarbu pabrėžti, kad turi būti užtikrinamas nešališkumas ir interesų konflikto nebuvimas.	Nr.14 Nr.15

(4) Paskatos pasiūlos pusei

Viena iš svarbiausių identifikuotų pasiūlos pusės problemų – tai nedidelė vertinimo paslaugų teikėjų konkurencija teikiant pasiūlymus. Nors šioje srityje atsakingos institucijos turi ribotą poveikio priemonių skaičių, kai kurios priemonės gali turėti svarbių pasekmių – tai ypač pasakytina apie kvalifikacinių reikalavimų nustatymą. Šioje studijoje pasiūlyti trys sprendimai reaguoti į nepakankamos pasiūlos problemą: (i) proporcingų, pirkimo objektą ir sutarties įgyvendinimo poreikius atitinkančių kvalifikacinių reikalavimų paslaugų teikėjams ir ekspertams nustatymas, (ii) informavimas ir komunikavimas su akademinėmis institucijomis, (iii) tinkloveikos tarp vertintojų skatinimas.

Sprendimo būdai	Argumentai	Vertinimo galimybių stiprinimo priemonės Nr. ¹³⁴
Proporcingų, pirkimo objektą ir sutarties įgyvendinimo poreikius atitinkančių kvalifikacinių reikalavimų paslaugų teikėjams ir	Institucijoms, norinčioms įtakoti vertinimo pasiūlą, nebūtinai reikia įgyvendinti specialius tam skirtus projektus. Vertinimo pasiūlą galima įtakoti per naudojamus viešųjų pirkimų instrumentus, juos atitinkamai adaptuojant (pvz., balansas tarp kvalifikacinių reikalavimų tiekėjams ir ekspertams, konsorciumai, tiek didesnės, tiek mažesnės apimties vertinimai ir pan.)	Nr.16

¹³³ Žr. studijos 1 priedą „Vertinimo galimybių stiprinimo Lietuvoje priemonių planas 2009–2013 m.“

¹³⁴ Žr. studijos 1 priedą „Vertinimo galimybių stiprinimo Lietuvoje priemonių planas 2009–2013 m.“

Sprendimo būdai	Argumentai	Vertinimo galimybių stiprinimo priemonės Nr. ¹³⁴
ekspertams nustatymas		
Informavimas ir komunikavimas su akademinėmis institucijomis apie ES struktūrinės paramos vertinimo galimybes	<p>Viena iš krypčių siekiant praplėsti vertinimo paslaugų teikėjų ratą yra akademinė institucijų „sudominimas“ šia veikla.</p> <p>Lietuvoje šių institucijų dalyvavimą vertinimo paslaugų rinkoje riboja įvairios sisteminio pobūdžio problemos, kurios trumpuoju laikotarpiu nebus išspręstos. Tačiau analizė taip pat indikuoja informavimo bei komunikavimo su šia tiksline grupe potencialą.</p>	Nr.17 Nr.15 Nr.20
Tinkloveikos tarp vertinimo rinkos dalyvių skatinimas	Vertintojų asociacijos yra viena iš priemonių, prisidedanti prie vertinimo „kultūros“ plėtojimo, geresnių vertinimų. Visgi Lietuvoje tarp vertintojų trumpuoju laikotarpiu nėra suinteresuotumo steigti formalią vertinimo asociaciją dėl riboto dalyvių skaičiaus, tad jos inicijavimas būtų „dirbtinis“. Nepaisant to, būtų tikslinga tarp vertintojų vykdyti tam tikrą „tinkloveiką“ (angl. <i>networking</i>).	Nr.15 Nr.18
Didesnis rinkos skaidrumas per informavimą	Vertinimo pasiūlos pusės analizė parodė, kad ne visa informacija apie vertinimo rinkos dalyvius prieinama. Ši problema buvo identifikuota ir vertintojų apklausos metu. Atsižvelgiant į tai, pagrindinių statistinių duomenų apie vertinimo rinką sistemingas kaupimas bei kasmetinis apibendrinimas bei viešas paskelbimas yra rekomenduotinas. Tai ne tik suteiktų galimybes stebėti rinkos vystymąsi, bet ir prisidėtų prie didesnio šios rinkos skaidrumo.	Nr.21

7.2. ES struktūrinės paramos vertinimo galimybių stiprinimo veiklos stebėseną

Iki šiol vertinimo galimybių stiprinimo veiklos stebėseną (rezultato ir poveikio lygiu) nebuvo atliekama, tad ir vertinti minėtos veiklos efektyvumą – sudėtinga. Atsižvelgiant į tai, šioje studijoje siūlomi keli stebėsenos rodikliai, kurie turėtų padėti ateityje stebėti vertinimo galimybių pažangą ir vertinti vertinimo galimybių stiprinimo priemonių efektyvumą.

Kaip minėta, pagrindinis vertinimo galimybių stiprinimo tikslas yra užtikrinti, kad atliekamų vertinimų rezultatai būtų kokybiški ir realiai naudojami. Šiame kontekste Techninės paramos veiksmų programoje nustatytą rezultato rodiklį „*vertinimo rekomendacijų, priimtų įgyvendinti, skaičius*“ galima laikyti vertinimo galimybių stiprinimo poveikio rodikliu. Geras vertinimo rekomendacijų įgyvendinimas atspindės tiek vertinimo paslaugų teikėjų gebėjimus atlikti naudingus vertinimus, tiek vertinimo užsakovų gebėjimus užtikrinti efektyvią kokybės kontrolę ir suinteresuotumą naudoti vertinimų rezultatus.

Rezultato lygiu galima pasiūlyti šiuos stebėsenos rodiklius:

73 lentelė. Vertinimo galimybių stiprinimo Lietuvoje rezultato lygio stebėsenos rodikliai

RODIKLIO PAVADINIMAS	RODIKLIO PAAIŠKINIMAS	RODIKLIO MATAVIMAS				ATSAKINGA INSTITUCIJA
		SKAIČIAIS IŠREIKŠTAS UŽDAVINYS	MA TAVIMO BŪDAS	DO KUMENTAS IR INFORMACIJOS ŠALTINIS	LAIKAS	
ES struktūrinės paramos vertinimo srityje dirbančių valstybės tarnautojų ir darbuotojų, kurie patobulino kvalifikaciją per N metus ir kurie išdirbo ES struktūrinės paramos vertinimo srityje N+1 metus, procentas	Šis rodiklis leis įvertinti vertinimo galimybių stiprinimo priemonių asmeniniu lygiu (mokymų, stažuočių) efektyvumą, ypač darbuotojų kaitos akivaizdoje	80%	Vertinimo koordinavimo grupės narių, kurie kėlė kvalifikaciją N metais ir kurie dalyvavo Vertinimo koordinavimo grupės veikloje N+1 metais skaičius / Vertinimo koordinavimo grupės narių per N metus pakėlusių kvalifikaciją skaičius * 100%	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2007 m. lapkričio 26 d. Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymas Nr. 1K-344 dėl Vertinimo koordinavimo grupės sudarymo ir jo aktualūs pakeitimai ▪ Koordinuojančiosios institucijos, ministerijų ir kitų atsakingų institucijų informacija apie Vertinimo koordinavimo grupės narių dalyvavimą kvalifikacijos kėlimo renginiuose 	Vieną kartą per metus	Koordinuojanti institucija
Vidutinis vertinimo paslaugų pirkimuose N metais gautų pasiūlymų skaičius	Šis rodiklis leis įvertinti vertinimo galimybių stiprinimo priemonių, nukreiptų į vertinimo rinkos plėtrą, efektyvumą	3	Vertinimo paslaugų pirkimuose gautų pasiūlymų skaičius N metais /vertinimo paslaugų pirkimų skaičius N metais	Institucijų, dalyvaujančių įgyvendinant metinius vertinimo planus, informacija	Vieną kartą per metus	Koordinuojanti institucija
Akademinių institucijų, kurios teikė vertinimo paslaugas N metais, skaičius	Šis rodiklis leis įvertinti vertinimo galimybių stiprinimo priemonių, nukreiptų į vertinimo rinkos plėtrą, efektyvumą	1	Akademinių institucijų, kurios teikė vertinimo paslaugas N metais skaičius	Institucijų, dalyvaujančių įgyvendinant metinius vertinimo planus, informacija	Vieną kartą per metus	Koordinuojanti institucija

RODIKLIO PAVADINIMAS	RODIKLIO PAAIŠKINIMAS	RODIKLIO MATAVIMAS				ATSAKINGA INSTITUCIJA
		SKAIČIAIS IŠREIKŠTAS UŽDAVINYS	MA TAVIMO BŪDAS	DO KUMENTAS IR INFO RMACIJOS ŠALTINIS	LAIKAS	
N metais atliktų metiniuose vertinimo planuose suplanuotų vertinimų ataskaitų kokybės įvertinimas <i>labai gerai</i> arba <i>gerai</i> , procentais	Nors vertinimo ataskaitų kokybė labiausiai priklauso nuo vertinimo pasiūlos pusės veiksnių – t. y. vertintojų kompetencijos –, jai įtakos turi ir tokie paklausos pusės veiksniai kaip techninės užduoties kokybė, paslaugų teikėjo darbo kokybės kontrolės efektyvumas ir pan. Kitaip tariant, vertinimo ataskaitų kokybė atspindi tiek vertintojų, tiek vertinimo užsakovų darbo kokybę bei gebėjimus. Atsižvelgiant į tai, naudinga stebėti vertinimo ataskaitų kokybės įvertinimą ir jo pokyčius laike. Vertinimo ataskaitų kokybės stebėseną ne tik leis daryti išvadas apie vertinimo ataskaitų kokybę Lietuvoje, bet ir suteiks išvalgų apie vertinimo gebėjimų (tiek pasiūlos, tiek paklausos pusėje) pažangą.	65%	Vertinimo ataskaitų, įvertintų <i>labai gerai</i> arba <i>gerai</i> , skaičius/ pagal standartinę vertinimo ataskaitos kokybės įvertinimo formą įvertintų vertinimo ataskaitų skaičius*100%	Institucijų, dalyvaujančių įgyvendinant metinius vertinimo planus, užpildytos vertinimo ataskaitų kokybės įvertinimo formos	Vieną kartą per metus	Koordinuojanti institucija

Šaltinis: sudaryta autorių.

1 priedas. Vertinimo galimybių stiprinimo Lietuvoje priemonių planas 2009–2013 metams

Eil. Nr.	Vertinimo galimybių stiprinimo priemonė	Priemonės aprašymas	Tikslinė grupė / atsakingi vykdytojai	Rekomenduojami priemonės įvykdymo terminai	Priemonės įgyvendinimo (stebėsenos) rodikliai / laukiami rezultatai
<i>Vertinimo galimybės instituciniu, tarpinstituciniu lygiu</i>					
1.	Informuoti už ES struktūrinę paramą atsakingas institucijas apie poreikį reglamentuoti ES struktūrinės paramos vertinimo funkciją šių institucijų ar jų padalinių nuostatuose ar įstatuose.	Reikia aiškiai apibrėžti ES struktūrinės paramos vertinimo funkciją visų institucijų ar jų padalinių, kurie atsakingi už ES struktūrinės paramos vertinimą, nuostatuose ar įstatuose, atsižvelgiant į 2007 m. spalio 17 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr.1139 nuostatas.	Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija), už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos	2009 m.	Vertinimo funkcija apibrėžta visų institucijų, kurios atsakingos už ES struktūrinės paramos vertinimą, nuostatuose ar įstatuose.
2.	Rekomenduoti už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingoms institucijoms, kad už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingas darbuotojas, jei institucija neturi galimybės vertinimo funkcijai skirti pilno etato, kartu su šia funkcija vykdytų ES struktūrinės paramos stebėsenos funkciją.	Reikia, kad už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingas darbuotojas (išskyrus Finansų ministeriją, Švietimo ir mokslo ministeriją) šią funkciją vykdytų pilnu etatu, o jei tokios galimybės nėra – kartu su ES struktūrinės paramos stebėsenos funkcija, kuri irgi susijusi su duomenų rinkimu ir analize (bet ne kitomis ES struktūrinės paramos administravimo funkcijomis). Atitinkamai reiktų pakeisti darbuotojų pareigybių aprašymus.	Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija), už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos	Iki 2010 m.	Visose už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingose institucijose bent vienas darbuotojas pilnu etatu vykdo vertinimo funkciją (jeigu reikalinga, kartu su stebėsenos funkcija)
3.	Stebėsenos komiteto posėdžių metu pristatyti metinius ES struktūrinės paramos vertinimo planus ir konkrečių vertinimų rezultatus.	Reikalinga metinius ES struktūrinės paramos vertinimo planus teikti susipažinti Stebėsenos komitetui ir informuoti apie jų įgyvendinimo rezultatus, kaip numatyta Veiksmų programų administravimo ir finansavimo taisyklėse. Be	Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija)	Nuo 2009 m. kasmet	Stebėsenos komitetui, pristatyti 2–3 vertinimų rezultatai kasmet

Eil. Nr.	Vertinimo galimybių stiprinimo priemonė	Priemonės aprašymas	Tikslinė grupė / atsakingi vykdytojai	Rekomenduojami priemonės įvykdymo terminai	Priemonės įgyvendinimo (stebėsenos) rodikliai / laukiami rezultatai
		to, Stebėsenos komiteto posėdžių metu siūloma pristatyti ES struktūrinės paramos vertinimų rezultatus (ataskaitas, jų santraukas, pranešimus), kurie yra aktualūs, kokybiški ir įgyvendinami.			
4.	Inicijuoti daugiau teminių ES struktūrinės paramos vertinimų, kurie būtų skirti ES fondų lėšomis finansuojamų valstybės politikų ar jų dalių turiniui tobulinti.	Rengiant 2010 m. ir vėlesnius vertinimo planus inicijuoti daugiau teminių ES struktūrinės paramos vertinimų, kurie būtų skirti ES fondų lėšomis finansuojamų valstybės politikų ar jų dalių turiniui tobulinti (o ne ES institucijoms atsiskaityti, ES struktūrinės paramos administravimui vertinti.	Už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos	2010–2011 m.	Bent 1/2 visų 2010 m. ir 2/3 2011 m. vertinimo planuose numatytų vertinimų skirti ES fondų lėšomis finansuojamų valstybės politikų ar jų dalių turiniui tobulinti
5.	Naudoti įvairesnes priemones teikiant informaciją apie ES struktūrinę paramą įvairioms suinteresuotosioms grupėms.	Reikalinga tobulinti informacijos apie ES struktūrinę paramą pateikimą įvairioms suinteresuotosioms grupėms naudojant įvairesnes priemones (ne tik vertinimo ataskaitų skelbimą, bet ir spaudos pranešimus ar susitikimus su suinteresuotomis grupėmis). Šios informacijos pateikimo priemonės būtų ypač naudingos atliekant teminius vertinimus, kurie tiesiogiai susiję su konkrečios valstybės politikos ar jos dalies tobulinimu.	Už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos	2010–2011 m.	Remiantis ES struktūrinės paramos vertinimo rezultatais kiekvienais metais išplatinti ne mažiau 2–3 spaudos pranešimai arba surengti 2–3 susitikimai su suinteresuotomis grupėmis
6.	Organizuoti ES struktūrinės paramos vertinimo konferenciją 2009 m. vertinimo kokybės ir rezultatų naudojimo tema.	2009 m. surengti konferenciją vertinimo kokybės ir rezultatų naudojimo tema. Konferencijos metu būtų derinami bendri pranešimai ir paralelinės sesijos. Atsižvelgiant į 2009 m. konferencijos rezultatus, išnagrinėti galimybę organizuoti vertinimo konferencijas kas 1–2 metus.	Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija) (bendradarbiaujant su paslaugų teikėjais)	2009 m.	Surengta konferencija vertinimo kokybės ir rezultatų naudojimo tema

Eil. Nr.	Vertinimo galimybių stiprinimo priemonė	Priemonės aprašymas	Tikslinė grupė / atsakingi vykdytojai	Rekomenduojami priemonės įvykdymo terminai	Priemonės įgyvendinimo (stebėsenos) rodikliai / laukiami rezultatai
7.	Parengti gaires dėl vertinimo metodų, vertinimo projekto rengimo ir įgyvendinimo, biudžeto nustatymo. Atnaujinti ES programų priežiūros gaires.	Parengti gaires dėl vertinimo metodų, dėl vertinimo projekto rengimo ir įgyvendinimo, dėl vertinimo biudžeto nustatymo. Atnaujinti ES programų priežiūros gaires. Pristatyti gaires mokymų VKG nariams metu. Pagal poreikį atnaujinti ir tobulinti gaires vėlesniu laikotarpiu.	Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija) (bendradarbiaujant su paslaugų teikėjais)	2009-2011 m.	Parengti trys nauji metodiniai dokumentai ir jie pristatyti mokymų metu. 2009 m. atnaujintos ir mokymų metu pristatytos ES programų priežiūros gaires.
8.	Nustatant vertinimo poreikius atsižvelgti į 2008–2012 metų Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą ir priemonių planą, institucijų strateginius veiklos planus ir biudžeto programas, veiklos ataskaitas, bendradarbiauti su kitomis Lietuvos valdžios institucijomis.	Siekiant nustatyti aktualius vertinimo poreikius, atsižvelgti į 2008–2012 metų Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą ir priemonių planą, institucijų strateginius veiklos planus ir biudžeto programas, veiklos ataskaitas, kuriuose gali būti numatyti aktualūs valstybės politikos tobulinimo poreikiai. Taip pat bendradarbiauti su kitomis Lietuvos valdžios institucijomis, nagrinėjant aktualius valstybės politikos tobulinimo klausimus.	Už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos	2009–2011 m.	Surengtas bent vienas posėdis 2009–2011 m. laikotarpiu dėl galimybių derinti ES struktūrinės paramos vertinimą su konkrečios valstybės politikos tobulinimu
<i>Vertinimo galimybės valstybės tarnautojų lygiu</i>					
9.	Įgyvendinti Lietuvos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, atsakingų už ES struktūrinės paramos vertinimą, gebėjimų stiprinimo priemones: mokymus, pažintinius vizitus, renginius.	Toliau įgyvendinti Lietuvos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, atsakingų už ES struktūrinės paramos vertinimą, gebėjimų stiprinimo priemones, ypač naudojant tokias vertinimo gebėjimų stiprinimo priemones kaip mokymai (žr. 10-13 priemones), pažintiniai vizitai (žr. 12 priemonę), įvairūs renginiai (žr. 3 priemonę, 5-6 priemones, 17 priemonę).	Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija), už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos (bendradarbiaujant su paslaugų teikėjais)	2009–2010 m.	2009–2010 m. įgyvendintos ne mažiau kaip trys priemonės (mokymai, pažintiniai vizitai, renginiai ir t. t.)

Eil. Nr.	Vertinimo galimybių stiprinimo priemonė	Priemonės aprašymas	Tikslinė grupė / atsakingi vykdytojai	Rekomenduojami priemonės įvykdymo terminai	Priemonės įgyvendinimo (stebėsenos) rodikliai / laukiami rezultatai
10.	Dėl darbuotojų, atsakingų už ES struktūrinės paramos vertinimą, kaitos organizuoti ES struktūrinės paramos vertinimo mokymus pradedantiesiems darbuotojams.	Esant santykinai didelei darbuotojų, atsakingų už ES struktūrinės paramos vertinimą, kaitai organizuoti mokymo seminarą (1 dienos) ES struktūrinės paramos vertinimo tema pradedantiesiems tamautojams, atsakingiems už ES struktūrinės paramos vertinimą. Seminarą galėtų organizuoti Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija), esant poreikiui bendradarbiaudama su Finansų ministerijos mokymo centru. Seminaro metu gali būti naudojama įvairi anksčiau vykdytų mokymo seminarų vertinimo tema medžiaga.	Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija), už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos	Pagal poreikį	Bent vienas mokymo seminaras pradedantiesiems 2010–2012 m. (jeigu bus poreikis)
11.	Parengti vertinimo kompetencijų, kurias turi turėti už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingi darbuotojai, sąrašą.	Parengti ir Vertinimo koordinavimo grupėje aptarti rekomendacinio pobūdžio vertinimo kompetencijų, kurias turi turėti už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingi darbuotojai, sąrašą. Šį vertinimo kompetencijų sąrašą naudoti atliekant atsakingų darbuotojų apklausas, kurių metų siekiama įvertinti jų gebėjimus vertinimo srityje, rengiant mokymo programas vertinimo tema, pagal galimybes taikyti už vertinimą atsakingų darbuotojų atrankai, metiniam valstybės tamautojų tarybinės veiklos vertinimui. Šis sąrašas gali būti pristatytas mokymų metu.	Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija), už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos	2010 m.	Parengtas vertinimo kompetencijų, kurias turi turėti už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingi darbuotojai, sąrašas
12.	Stiprinti vertinimo pajėgumus atliekant nedidelės apimties vidaus vertinimus Finansų ministerijoje.	Finansų ministerijos Vertinimo skyriaus pajėgumo atlikti nedidelės apimties vidaus vertinimus (pvz., ES struktūrinės paramos vertinimo galimybės, metavertinimas, ES struktūrinės paramos stebėseną ar kitos administravimo funkcijos, ES struktūrinės	Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija), už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos, vertinimo	2009–2011 m.	2009–2011 m. įvykdytos bent dvi Finansų ministerijos pajėgumų atlikti vidaus vertinimus stiprinimo priemonės.

Eil. Nr.	Vertinimo galimybių stiprinimo priemonė	Priemonės aprašymas	Tikslinė grupė / atsakingi vykdytojai	Rekomenduojami priemonės įvykdymo terminai	Priemonės įgyvendinimo (stebėsenos) rodikliai / laukiami rezultatai
		paramos principai, atskiros dalys užsakomuose vertinimuose) stiprinimas per išorės ekspertų pagalbą, mokymus, pažintinius vizitus (pvz., gali būti surengtas pažintinis vizitas Italijoje). Su vidaus vertinimo rezultatais supažindinti kitų institucijų, atsakingų už ES struktūrinės paramos vertinimą, atstovus.	galimybių stiprinimo paslaugų teikėjai		Pirma priemonė, kuri gali būti įgyvendinama pagal 2008 metų ES struktūrinės paramos vertinimo plane numatytą vertinimo galimybių stiprinimo projektą, apimtą šio projekto ekspertų pagalbą ir mokymus, sudarant vieno vidaus vertinimo planą (pasirenkant vertinimo objektą, klausimus, metodiką ir t. t.)
13.	Mokymo seminaras vertinimo rezultatų naudojimo ir efektyvaus viešinimo tema.	Siekiant sustiprinti vertinimo rezultatų naudojimą bei atsakingų institucijų gebėjimus efektyviai viešinti vertinimo rezultatus surengti šiems klausimams skirtą mokymo seminarą.	Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija), už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos	2009-2010 m.	Surengtas vienas mokymo seminaras vertinimo rezultatų naudojimo ir efektyvaus viešinimo tema
14.	Kviesti išorės ekspertus įvairiems ES struktūrinės paramos vertinimo klausimams svarstyti.	Siekiant didinti ES struktūrinės paramos vertinimo kokybę skirtingose valstybės politikos srityse, 2010–2011 m. kviesti išorės ekspertus įvairiems vertinimo klausimams svarstyti (dėl vertinimo planavimo, techninių specifikacijų rengimo, vertinimo kokybės kontrolės ir t. t.), ypač tiems ES struktūrinės paramos vertinimams, kurie susiję su konkrečių valstybės politikų turinio vertinimu.	Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija), už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos	2010–2011 m.	2010–2011 m. išorės ekspertai 1–2 kartus pakviesti įvairiems vertinimo klausimams svarstyti

Eil. Nr.	Vertinimo galimybių stiprinimo priemonė	Priemonės aprašymas	Tikslinė grupė / atsakingi vykdytojai	Rekomenduojami priemonės įgyvendinimo terminai	Priemonės įgyvendinimo (stebėsenos) rodikliai / laukiami rezultatai
		2011 m. išnagrinėti galimybę sukurti atskirą ekspertų darbo grupę. Ekspertai gali dirbti visuomeniniais pagrindais ar jų veikla gali būti finansuojama iš techninės paramos lėšų.			
15.	Rengiant metinius vertinimo planus organizuoti apvaliojo stalo diskusijas su vertinimo paslaugų teikėjais, kurių metu būtų aptariami pasiūlymai dėl galimų vertinimų temų, klausimų.	Siekiant gerinti ES struktūrinės paramos planavimo procesą, geriau įtraukti į jį suinteresuotas puses, didinti vertinimo paslaugų teikėjų suinteresuotumą vertinimu, rengiant metinius vertinimo planus galima organizuoti apvaliojo stalo diskusijas su vertinimo paslaugų teikėjais ir kitomis suinteresuotomis pusėmis, aptariant galimas vertinimų temas, klausimus.	Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija), už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos	Nuo 2009 m. kasmet	Kasmet surengta bent 1 apvaliojo stalo diskusija su vertinimo paslaugų teikėjais, kitomis suinteresuotomis pusėmis
<i>Vertinimo galimybės visuomenės lygiu</i>					
16.	Išnaudoti įvairias viešųjų pirkimų galimybes vertinimo paslaugų pasiūlai skatinti.	Siekiant skatinti vertinimo paslaugų pasiūlą, išnaudoti įvairias viešųjų pirkimų galimybes (kelių paslaugų teikėjų konsorciumai, preliminarios sutartys dėl kelių vertinimų tam tikru laikotarpiu, techninės specifikacijos, kurios atitinka universitetų ir kitų potencialių vertinimo vykdytojų diskursą, įvairios apimties (stambūs ir smulkūs) vertinimai, proporcingi, pirkimo objektą ir sutarties įgyvendinimo poreikius atitinkantys kvalifikaciniai reikalavimai paslaugų teikėjams ir ekspertams ir t.t.).	Už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos	2009–2011 m.	Vertinimo paslaugų pirkimuose vidutiškai dalyvauja ne mažiau 2–3 paslaugų teikėjai
17.	Universitetų ir kitų aukštųjų mokyklų atstovams pateikti informaciją apie ES struktūrinės paramos vertinimo planus, išnagrinėti jų dalyvavimo	Surengti susitikimą su universitetų ir kitų aukštųjų mokyklų atstovais, atsakingais už mokslo plėtrą, projektų valdymą, juos informuojant apie ES struktūrinės paramos vertinimo planus.	Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija), už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos	2009–2011 m.	Surengtas bent vienas susitikimas su Lietuvos universitetų atstovais

Eil. Nr.	Vertinimo galimybių stiprinimo priemonė	Priemonės aprašymas	Tikslinė grupė / atsakingi vykdytojai	Rekomenduojami priemonės įvykdymo terminai	Priemonės įgyvendinimo (stebėsenos) rodikliai / laukiami rezultatai
	paslaugų pirkimo konkursuose galimybes ir suinteresuotumą.		institucijos		
18.	Skatinti tinkloveiką tarp ES struktūrinės paramos vertintojų Lietuvoje.	Skatinti tinkloveiką tarp ES struktūrinės paramos vertintojų Lietuvoje, pvz., numatant bendras diskusijas vertinimo konferencijų ar kitų renginių metu, organizuojant vertinimo ataskaitų svarstymą, kurių metu dalyvautų kiti vertintojai. 2011 m. išnagrinėti vertinimo asociacijos įkūrimo galimybę, atsižvelgiant į tinkloveikos rezultatus ir vertintojų nuomonę.	Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija), už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos	2009–2011 m.	Surengta bent viena ES struktūrinės paramos vertintojų sesija 2009–2011 m.
19.	Atlikti ES struktūrinės paramos vertinimo ataskaitų kokybės kontrolę naudojant specialią kokybės įvertinimo formą.	Siekiant gerinti vertinimo paslaugų kokybę, atlikti ES struktūrinės paramos paslaugų kokybės kontrolę naudojant specialią kokybės įvertinimo formą (remiantis projektų rengimo ir įgyvendinimo gairėmis).	Už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos, Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija)	2009–2011 m.	2/3 visų 2009 m. ES struktūrinės paramos vertinimo plane numatytų vertinimų ataskaitos patikrintos naudojant specialią kokybės įvertinimo formą
20.	Atlikti ministerijų užsakomųjų mokslinių tyrimų veiklos apžvalgą.	Atlikti ministerijų mokslinių tyrimų veiklos apžvalgą, skiriant dėmesio tokiems aspektams, kaip viešųjų pirkimų sąlygos, gaunamų pasiūlymų skaičius, mokslinių tyrimų paslaugas teikiantys subjektai. Tokios analizės tikslas – įvertinti ES struktūrinės paramos vertinimo rinkos plėtros potencialą sudominant vertinimu ministerijų užsakomųjų mokslinių tyrimų paslaugų teikėjus.	Finansų ministerija (Koordinuojančioji institucija)	2009–2010 m.	Parengta ministerijų mokslinių tyrimų veiklos apžvalga ir identifiкуotas ES struktūrinės paramos vertinimo rinkos plėtros potencialas sudominant vertinimu ministerijų užsakomųjų mokslinių tyrimų paslaugų teikėjus
21.	Bendros vertinimo veiklos statistikos sistemingas kaupimas	Institucijos sistemingai kaupia duomenis apie atliktus vertinimus, jų biudžetus, pasiūlymų	Finansų ministerija (Koordinuojančioji	Nuo 2009 m. kasmet	Priemami duomenys apie atliktus

Eil. Nr.	Vertinimo galimybių stiprinimo priemonė	Priemonės aprašymas	Tikslinė grupė / atsakingi vykdytojai	Rekomenduojami priemonės įvykdymo terminai	Priemonės įgyvendinimo (stebėsenos) rodikliai / laukiami rezultatai
	ir kasmetinė apžvalga.	vertinimui taikytus kriterijus, prašymų pateikti pirkimo dokumentus skaičių, pasiūlymų skaičių, paslaugų teikėją, jo paslaugų kokybės įvertinimą (jei taikomas reikalavimas formaliai įvertinti ataskaitos kokybę). Einamųjų metų pabaigoje remiantis turimais duomenimis parengiamos vertinimo veiklos apžvalgos ir skelbiamos viešai www.esparama.lt svetainėje.	institucija), už ES struktūrinės paramos vertinimą atsakingos institucijos		vertinimus, jų biudžetus, pasiūlymų vertinimui taikytus kriterijus, prašymų pateikti pirkimo dokumentus skaičių, pasiūlymų skaičių, paslaugų teikėją, jo paslaugų kokybės įvertinimą (jei taikomas reikalavimas formaliai įvertinti ataskaitos kokybę). Nuo 2009 m. kasmet rengiamos ir viešai internete skelbiamos apibendrintos metinės vertinimo veiklos apžvalgos